

Kerkplein 2 T (0343) 56 56 00
Postbus 200 F (0343) 41 57 60
3940 AE Doorn E info@heuvelrug.nl

GEMEENTE
UTRECHTSE HEUVELRUG

Groenstructuurplan

Analoge versie

Inhoudsopgave

1	Hoe werkt het Groenstructuurplan?	3
	1.1 Wat is het Groenstructuurplan?	3
	1.2 Afbakening en status	3
	1.3 Totstandkoming	4
	1.4 Hoe werkt deze site?	4
2	Waarde van openbaar groen	5
	2.1 Stedenbouwkundige waarde	5
	2.2 Cultuurhistorische waarde	5
	2.3 Ecologische waarde	6
3	Beleid	7
	3.1 Openbaar groenbeheer	7
	3.2 Bescherming van bomen	7
	3.3 Bomen en zonnepanelen	8
	3.4 Overlast van bomen	8
	3.5 Biodiversiteit	9
	3.6 Ecologisch beheer	10
	3.7 Klimaatverandering	12
	3.8 Groenbeheer door inwoners	13
	3.9 Verkoop van snippergroen	14
4	Beleidsregel per type groen	15
5	Dorps- en wijkbeschrijvingen	18
	5.1 Amerongen	18
	5.2 Doorn	21
	5.3 Driebergen-Rijsenburg	24
	5.4 Leersum	28
	5.5 Maarn	30
	5.6 Maarsbergen	33
	5.7 Overberg	34
	Bijlage: Kaarten	35
	Colofon	41

1 Hoe werkt het groenstructuurplan?

1.1 Wat is het Groenstructuurplan?

De gemeente Utrechtse Heuvelrug is een bijzonder groene gemeente. Op de kam van de langgerekte heuvelrug die in de voorlaatste ijstijd is ontstaan, zijn bossen met heide te vinden. En onderaan de hellingen gaat dit beboste landschap over in open weidelandschap: de strokenontginningen van het Krommerijng gebied en de kampongtginningen van de Gelderse Vallei. De zeven dorpen die onze gemeente telt, liggen op die overgang: Amerongen, Doorn, Driebergen-Rijsenburg, Leersum, Maarn, Maarsbergen en Overberg. Ook binnen de dorpen is veel groen te vinden zoals lanen, parken, sprengen, speelveldjes en plantsoenen.

In dit Groenstructuurplan is het belangrijkste groen letterlijk in kaart gebracht. Dat betekent dat niet al het openbare groen in de kaart terug te vinden is, maar alleen de groene elementen die een belangrijke waarde hebben. Dat kan cultuurhistorische, ecologische of stedenbouwkundige waarde zijn, of misschien wel alle drie. Samen vormen die elementen de hoofdgroenstructuur.

Naast deze kaart met de hoofdgroenstructuur beschrijft dit plan ook hoe we als gemeente omgaan met een aantal specifieke vraagstukken op het gebied van groen.

Doel van dit Groenstructuurplan is om het belangrijkste groen in de dorpen duurzaam in stand te houden en zo de hoogwaardige kwaliteit van onze leefomgeving te behouden en te versterken.

Daarbij is het behoud van de eigen identiteit van de kernen een belangrijk uitgangspunt. Bij nieuwe ontwikkelingen in de dorpen is met dit Groenstructuurplan het belangrijkste openbare groen binnen de dorpen in beeld en kan daar dus rekening mee gehouden worden. Met de uitwerking van specifieke beleidsvraagstukken geeft het plan tevens richtlijnen voor het groenbeheer. Het Groenstructuurplan beschrijft het groenbeleid in hoofdlijnen. Het vormt het kader voor overig groenbeleid en voor groenbeheerplannen, waarin het beleid nader kan worden uitgewerkt.

1.2 Afbakening en status

Dit Groenstructuurplan gaat over het groen binnen de bebouwde kom van de dorpen. Het gebied dat daar buiten ligt is wat groen betreft ook zeker van belang; dit wordt al beschreven in het Landschapsontwikkelingsplan Kromme Rijngebied+ uit 2010 (kortweg LOP) en het bijbehorende Beeldkwaliteitsplan Buitengebied uit 2011. Sommige gebieden die eigenlijk onder het LOP vallen, hebben we toch ook opgenomen in het Groenstructuurplan, omdat ze echt horen bij de woongebieden binnen de bebouwde kom van de dorpen en bij de gemeente in beheer zijn.

Het Groenstructuurplan richt zich op het openbare groen, in tegenstelling tot het groen in particuliere tuinen. Komt er toch particulier groen aan de orde, dan is het omdat dit groen onderdeel uitmaakt van een grotere, waardevolle groenstructuur. Het plan heeft geen planologische werking, maar moet als basis voor het openbaar groenbeheer in de dorpen worden gezien. Het krijgt op termijn zijn doorvertaling in de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan dat wij de komende jaren uit hoofde van

de Omgevingswet gaan opstellen. Daarbij wordt dit groenbeleid in een participatief traject met inwoners afgewogen tegen andere belangen die van waarde zijn in de fysieke leefomgeving van de dorpen.

Het Groenstructuurplan is een uitwerking van de gemeentelijke Structuurvisie 2030 “Groen dus vitaal” die in 2010 door de gemeenteraad is vastgesteld. In de Structuurvisie zijn opgaven geformuleerd rond zes thema’s, waarbij groen en cultuurhistorie het meeste gewicht hebben gekregen. Dit Groenstructuurplan speelt in op het streven naar versterking van de leefbaarheid en identiteit van de verschillende dorpen. Zoals hierboven al vermeld is, beschrijft het Groenstructuurplan het groenbeleid in hoofdlijnen. Het vormt het kader voor overig groenbeleid en voor groenbeheerplannen, waarin het beleid nader kan worden uitgewerkt. We hebben bewust geen einddatum aan de gelding van het Groenstructuurplan gegeven, omdat we voorzien dat het beleid op termijn wordt opgenomen en doorvertaald in de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan.

1.3 Totstandkoming

Het project om te komen tot dit Groenstructuurplan is in het voorjaar van 2016 van start gegaan. Er is een projectgroep opgericht waarin de nodige denkkracht vertegenwoordigd was op het gebied van stedenbouw, ecologie, bomen en groenbeheer. Daarnaast is er samengewerkt met het Groenbeeraad, een adviserende commissie van inwoners met expertise op het gebied van groen. We hebben gezamenlijk bepaald wat de belangrijkste groenstructuren in de dorpen binnen onze gemeente zijn en welke richtlijnen ervoor kunnen zorgen dat er een basis is voor instandhouding van die structuren.

We hebben voor een hele nieuwe aanpak gekozen: in plaats van een papieren rapport hebben we gekozen voor een website. Met deze vorm willen we voorsorteren op de Omgevingswet, die vraagt om digitale, locatiegebonden beleidsregels. Het resultaat is deze website.

1.4 Hoe werkt deze site?

Deze website vormt in zijn geheel het Groenstructuurplan van de gemeente Utrechtse Heuvelrug. De site bestaat uit tekst en een topografische kaart met de hoofdgroenstructuur.

Elk vlak op de kaart is waardevol openbaar groen. Samen vormen de vlakken de hoofdgroenstructuur. Als je een vlak aanklikt, wordt er een venster geopend waarin je informatie vindt over wat voor groen - bijvoorbeeld een laan - het is en het beleid dat van toepassing is op dat betreffende type groen. Onder “gebied” vind je wat de karakteristieken zijn van het gebied waarin de betreffende structuur ligt. Daarin wordt vaak beschreven welke waarde een groenelement uit de hoofdgroenstructuur binnen de ruimtelijke en historische context van de wijk heeft. De wijken zijn zodanig gekozen dat ze logische eenheden vormen, die in een bepaalde periode van de geschiedenis zijn aangelegd en daardoor vaak een specifieke stijl en stedenbouwkundige principes laten zien. Naast de kaart is de legenda te zien, waar de verschillende typen groenstructuren “aan” en “uit” kunnen worden gezet. Ook kan de luchtfoto als laag worden toegevoegd.

In het menu links naast de kaart staat het gemeentelijke beleid voor een aantal “groene” onderwerpen die niet over specifieke locaties of groenstructuren gaan, maar een meer algemeen karakter hebben.

2 Waarde van openbaar groen

Ze lijken misschien heel gewoontjes, de groenperken in de straat. Maar er is een lijst aan redenen te noemen waarom openbaar groen eigenlijk heel waardevol is. Openbaar groen maakt straten en pleinen mooier, laat ons de seizoenen beter merken, leert ons hoe planten en bomen groeien, biedt gelegenheid om te spelen, sporten, uitrusten en van de zon te genieten, werkt geluidsdempend en verkoelend, laat regenwater infiltreren in de bodem, verbetert de luchtkwaliteit en heeft een positieve werking op de geestelijke gezondheid van mensen. En zo zijn er vast nog meer. In dit Groenstructuurplan spelen drie soorten waarde van openbaar groen een grote rol: stedenbouwkundige, cultuurhistorische en ecologische waarde. De groene structuren, die in de kaart zijn opgenomen, hebben alle één of meer van deze waarden.

2.1 Stedenbouwkundige waarde

Als een groene structuur bijdraagt aan de stedenbouwkundige structuur van een dorp, wijk of buurt, heeft het stedenbouwkundige waarde. Denk bijvoorbeeld aan laanbomen langs een belangrijke uitvalsweg. Of kleine groenstroken die een groene buffer vormen tussen bijvoorbeeld een straat en de naastgelegen woningen. Of een open ruimte in een woonwijk, waar kinderen kunnen spelen. Bij stedenbouwkundige waarde gaat het dus vaak om de samenhang die het element vertoont met andere onderdelen van de ruimtelijke structuur of een gebruiksfunctie die het voor omwonenden heeft.

2.2 Cultuurhistorische waarde

Sommige groenstructuren voeren ver terug in de tijd. Denk aan sprengen of lanen die van oorsprong een onderdeel waren van een landgoed of een buitenplaats. Of lanen die vroeger gebruikt werden als schapendrift of oude hakhoutwallen waar men vroeger hout hakte om het als brandstof te kunnen gebruiken. Deze cultuurhistorische waarde wordt dus bepaald door de relatie die het element heeft met de ontstaans- of ontwikkelingsgeschiedenis van de omgeving. Niet alleen oude groenstructuren komen daarvoor in aanmerking maar bijvoorbeeld het groen in woonwijken uit de jaren vijftig. De groenaanleg als onderdeel van het stedenbouwkundig ontwerp van de wijk is vaak erg kenmerkend voor de tijdsperiode. Ook hebben begraafplaatsen vaak cultuurhistorische waarde vanwege de historische aanleg en bijbehorende stijlkenmerken.

De Stichtse Lustwarande is in het groenstructuurplan opgenomen met een signaleringsfunctie. Deze strook van landgoederen en buitenplaatsen die langs de N225 ligt en de hele gemeente doorkruist, vormt een samenhangende groene zone. De groene parken van deze landgoederen en buitenplaatsen zijn over het algemeen in particulier eigendom, maar hebben hun uitstraling op het omringende openbare groen, bijvoorbeeld in de vorm van historische lanen, die van oorsprong bij de landgoederen en buitenplaatsen hoorden.

2.3 Ecologische waarde

Een groenelement heeft ecologische waarde als het een bijdrage levert aan de natuurwaarden in de omgeving. Het kan gaan om gebieden of elementen die belangrijk zijn als foerageergebied of voortplantingsbiotoop voor dieren. Of die vooral als migratiezone dienen en een verbinding vormen tussen de natuur binnen de dorpen en het buitengebied. Zo is een vlinderstruik een voedselbron voor insecten en fungeren lanen als belangrijke oriëntatielijnen voor vleermuizen waar ze langs vliegen. Bosjes vormen nestgelegenheid voor vogels en beschutting voor amfibieën. Niet alleen de betekenis voor dieren draagt bij aan de ecologische waarde maar ook de aanwezigheid bijzondere plantensoorten, orchideeën en bepaalde varen- en grassoorten.

3 Beleid

3.1 Openbaar groenbeheer

Voor het beheer van het openbare groen in onze gemeente worden periodieke beheerplannen opgesteld. Daarin neemt de hoofdgroenstructuur, zoals op de kaart weergegeven, een belangrijke plaats in.

Beleid

Dit Groenstructuurplan gaat uit van behoud van het bestaande groen. Voor het groen dat onderdeel uitmaakt van de structuren in dit plan, betekent dit dat er bij uitval van bijvoorbeeld bomen, deze worden vervangen door nieuwe. Het groen dat buiten de structuren valt, houden we zo veel mogelijk in stand, maar hier geldt: kwaliteit gaat boven kwantiteit. We vinden het belangrijker dat de kwaliteit van het groen goed is, dan dat elke plant of boom wordt vervangen wanneer deze uitvalt. In straten waar bijvoorbeeld de bomen in het verleden zo dicht op elkaar geplant zijn, dat ze niet genoeg ruimte hebben om goed uit te kunnen groeien of dat ze met het riool in de knel komen, kan ervoor gekozen worden om bomen niet of in lagere aantallen te vervangen. Voor instandhouding van de bomen wordt een bomenvervangingsplan opgesteld dat uitgaat van de groenstructuren in dit Groenstructuurplan.

Ook voor wat betreft de bestrijding van ziektes in het groen hebben we een focus op het groen dat is opgenomen in dit Groenstructuurplan. Omwille van instandhouding van deze belangrijkste groenstructuren geven we hier bij ziektebestrijding prioriteit aan.

3.2 Bescherming van bomen

In de gemeente Utrechtse Heuvelrug geldt een Bomenverordening. Deze kunt u onder aan deze pagina downloaden. Deze verordening geldt voor de gebieden binnen de bebouwde kom en bepaalt onder meer dat voor de kap van een boom - met uitzondering van de ruwe berk, de conifeer (Thuja en Chamaecyparis) en de Amerikaanse vogelkers - met een stamdiameter van meer dan 30 centimeter een omgevingsvergunning moet worden aangevraagd. Bij de beoordeling of de vergunning kan worden verleend wordt het belang dat de aanvrager heeft om de boom te vellen afgewogen tegen de waarden de boom heeft. In artikel 4 van de Bomenverordening wordt genoemd om wat voor waarden het kan gaan: natuurwaarde, milieuwaarde, landschappelijke of cultuurhistorische waarde, waarde van stads- en dorpschoon of waarde voor recreatie en leefbaarheid. Ook wordt er gekeken of er sprake is van gevaar of spoedeisend belang. Zo worden alle omstandigheden meegewogen om te komen tot een besluit om al dan niet de vergunning te verlenen. Buiten de bebouwde kom gelden de regels uit de Boswet.

In 2013 hebben we samen met een groep inwoners een waardevolle-bomenlijst opgesteld. Hier staan bomen op die bijvoorbeeld een grote historische of esthetische waarde hebben. De bomen zijn alleen op de lijst geplaatst als de eigenaren daar toestemming voor gaven. Dat geeft deze waardevolle-bomenlijst een vrijblijvend – en dus geen juridisch - karakter. De gemeente zal een aanvraag voor een kapvergunningen dus niet weigeren om de enkele reden dat de betreffende boom op de deze lijst staat. Voor de bomen die op de lijst staan, geldt net als voor andere bomen gewoon de Bomenverordening.

Te downloaden: Bomenverordening Utrechtse Heuvelrug

http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/xhtmloutput/Historie/Utrechtse%20Heuvelrug/327184/327184_1.html

3.3 Bomen en zonnepanelen

Klimaatneutraal wonen, werken, reizen en recreëren in de gemeente Utrechtse Heuvelrug. Dat is onze ambitie voor 2035. Dat betekent dat we plannen van inwoners om zonnepanelen te plaatsen op of bij hun woning of bedrijf graag ondersteunen als dat mogelijk is. Soms levert dat strijd op met onze ambitie om onze waardevolle groene leefomgeving voor de toekomst in stand te houden. Denk aan het kappen van een boom om meer zonlicht op zonnepanelen toe te laten.

Beleid

Voor de kap van een boom moet een omgevingsvergunning worden aangevraagd, tenzij de boom daarvan uitgezonderd is op grond van de Bomenverordening. We kunnen de vergunning weigeren als de betreffende boom bijvoorbeeld landschappelijke waarde, natuurwaarde of cultuurhistorische waarde heeft die zwaarder weegt dan het individuele belang van de aanvrager, die zonnepanelen wil plaatsen, en het algemene belang van duurzame energieopwekking. Hoewel we duurzame energieopwekking middels zonnepanelen graag ondersteunen, kan de waarde van de boom in bepaalde gevallen dus zwaarder wegen. Die waarde vinden we in ieder geval zwaarder wegend als de boom onderdeel uitmaakt van één van de groenstructuren die op de kaart in dit Groenstructuurplan zijn weergegeven.

De vergunningaanvraag voor het kappen van een boom kan betrekking hebben op een boom die in beheer is bij de gemeente. Als de reden van de kap uitsluitend het wegnemen van schaduw op zonnepanelen is, brengen we de kosten van het kappen van die boom in rekening bij de aanvrager.

3.4 Overlast van bomen

Uitgangspunt in onze gemeente is om gezonde bomen zo lang mogelijk te laten voortgroeien. Wat voor de één een genot is, kan bij de ander echter ergernis geven. Soms ondervinden inwoners hinder van bomen. Als dat te wijten is aan onvoldoende onderhoud aan de bomen, zal het nodige onderhoud alsnog moeten plaatsvinden om de hinder weg te nemen. Maar wat als het onderhoud en beheer gewoon op orde is en de boom er prima bij staat? Ook dan kan overlast worden ervaren, zoals van vallend blad, schaduw, overhangende takken, stuifmeel en pollen, wortelopdruk of vogelkolonies.

Beleid

Bomen hebben een gunstige invloed op hun omgeving. Niet alleen verfraaien ze het straatbeeld, ze zijn een voedselbron, rust- en verblijfplaats en voortplantingsplaats voor dieren. Bovendien zorgen ze voor verkoeling, vangen ze fijnstof af en hebben ze een algemene positieve invloed op de gezondheid van mensen. Daarom geldt in de gemeente Utrechtse Heuvelrug het uitgangspunt dat we gezonde bomen laten staan.

Bij een verzoek voor het kappen van een boom vanwege overlast gaan we eerst in gesprek met degene die het verzoek indient. Wat voor overlast ervaart hij of zij precies? Kan die overlast op een andere manier dan door kap worden weggenomen? Hoe ernstig is de overlast? Normale bladval, vallende eikels, of berkenpollen of –zaden en enige mate van schaduwwerking vinden wij acceptabel. Bij het bepalen of er sprake is van overlast die moet worden weggenomen, kijken we naar de aard, de duur en de ernst van de overlast in verband met de plaatselijke omstandigheden.

Kauwen, eksters en spreeuwen zijn bekend om het lawaai dat ze maken, met name als het om een kolonie gaat. Soms ontvangen wij van inwoners een verzoek om een boom waar zo'n vogelkolonie in woont, te kappen. Hier hebben we rekening te houden met de Wet Natuurbescherming. Alle vogels zijn beschermd en leefgebieden maken vaak deel uit van de bescherming. Pas bij onveiligheid of bedreiging van de volksgezondheid kan kap soms toegestaan zijn, maar dan gaat het om extreme gevallen. Het vellen van de boom heeft bovendien vaak geen zin; de dieren zoeken een nieuwe plek, waarmee het probleem zich verplaatst. Wel heeft het zin om de buurt niet al te aantrekkelijk voor de vogels te maken door geen vuilnis te laten slingeren of voer te gooien.

3.5 Biodiversiteit

Groenstructuren zijn van groot belang binnen de dorpskernen. Met alle particuliere tuinen en openbare groenpercelen omvat ieder dorp in feite een lappendeken van microklimaten. Intensief of extensief beheerd, met inheemse of juist uitheemse soorten. Soms gaat het om natuur die is ontstaan door menselijke invloed, soms om soorten die spontaan zijn opgekomen vanwege de geschikte natuurlijke omstandigheden. Deze grote variëteit aan biotopen maakt dat er in de dorpen volop kansen zijn voor een heleboel soorten flora en fauna.

Van belang voor de instandhouding van planten en dieren is dat zij zich kunnen verplaatsen om eten te zoeken en zich voort te planten of om dekking en rust te vinden. En daar ligt nu juist de grote uitdaging in de dorpsnatuur. De biotopen - in de vorm van tuinen of groenperken - zijn te klein en liggen vaak te geïsoleerd. Er liggen obstakels tussen, zoals wegen en gebouwen. Openbare groenstructuren kunnen hier de oplossing voor bieden. Door structuren aan elkaar te verbinden kunnen deze uitgroeien tot biotopen van voldoende robuuste omvang. Zo'n robuust gebied is nodig om planten- en diersoorten in stand te houden.

Niet alle flora en fauna gedijen goed binnen dorpskernen. Het buitengebied om de stedelijke kernen heen is daarom ook van groot belang om geschikt te houden, zodat dieren om de stedelijke kern heen kunnen trekken. Ook de overgangszone van bebouwd gebied naar buitengebied is belangrijk. Deze bepaalt uiteindelijk hoe de ecologie zich in en rond de dorpen zal ontwikkelen. Natuurlijke oevers, zomen en kruidenrijke randen spelen hier een essentiële rol in.

Beleid

In dit Groenstructuurplan is in beeld gebracht waar voldoende groen aanwezig is om een verbinding te vormen tussen het buitengebied aan de ene kant van het dorp en het buitengebied aan de andere kant. Het zijn als het ware de snelwegen waarover met name dieren maar ook planten zich kunnen verplaatsen door het dorp. We onderscheiden in dit Groenstructuurplan drie ecologische verbindingzones:

1. Ecologische verbindingzones voor vliegende soorten. Denk aan vogels, vleermuizen en insecten.
2. Ecologische verbindingzones voor grondgebonden en vliegende soorten. Met de grondgebonden soorten worden bijvoorbeeld zoogdieren en reptielen bedoeld.
3. Ecologische verbindingzones voor watersoorten. Dit zijn vissen en amfibieën.

Deze verbindingzones houden we zo veel mogelijk in stand en we proberen ze te verstevigen. Dat doen we met het dagelijks groenbeheer en eventueel ook met nieuwe inrichting van het groen, bijvoorbeeld met natuurlijke oevers, zomen tussen bos en gras, en kruidenrijke randen langs velden.

Soms wordt een ecologische verbindingzone onderbroken; er bevindt zich op die plek niet voldoende groen, zoals op een brede verkeersweg. Hier ontbreekt dus een ecologische schakel. We streven ernaar dat die schakels alsnog tot stand worden gebracht. Ook dit doen we door aanpassing van het groenbeheer – bijvoorbeeld door minder vaak of op een andere manier te maaien – of met aangepaste inrichting.

Bij nieuw te ontwikkelen gebieden of bij omvorming van bestaande gebieden is het van belang dat het groen voldoende robuust wordt aangelegd. Dat betekent zo veel mogelijk aaneengesloten of met slechts kleine tussenruimtes. Daarbij wordt steeds gezocht naar goede aansluiting op de groenstructuren in het omringende gebied. Ook kan er juist bewust gekozen worden voor het creëren van een “stepping stone”: een kleiner groen gebied dat tussen grotere gebieden ligt en dat door verschillende diersoorten kan worden gebruikt als rustplaats tijdens hun migratie van het ene naar het andere gebied.

3.6 Ecologisch beheer

Bij de inrichting en het beheer van groene structuren in de dorpen kan gekozen worden uit vier typen van ecologische inrichting. Bij die keuze is het niet alleen van belang rekening te houden met wat er stedenbouwkundig het beste past, het mooist is, en wat goed te beheren is, maar ook met de ter plaatse aanwezige ondergrond en waterstand. Deze moeten geschikt zijn voor de soorten die men wil aanplanten.

1. Spontane ontwikkeling
Op een terrein dat groot genoeg is, kan niets doen een zeer waardevolle ecologische ontwikkeling geven. Er gaan soorten groeien die het onder die lokale omstandigheden goed redden: pioniers. Er ontstaat een natuurlijk beeld met planten in verschillende groeistadia. Deze vorm is met name geschikt voor de randen van de dorpen.

2. Inheems

Deze tweede vorm betreft inrichting met gebiedseigen beplanting, bijvoorbeeld in de vorm van kruidenrijke randen, bloemenakkers, extensief beheerde grasstroken en houtwallen. Alles afhankelijk van de omvang van het gebied.

In deze vorm is ook ruimte voor natuurspeeltuinen. Het lijkt misschien tegenstrijdig, maar de verstoring door mensen kan soms juist leiden tot waardevolle biotopen, doordat er soorten opkomen die van nature in het gebied voorkomen en tegen de verstoring bestand zijn.

3. Combinatie van inheems en uitheems

Bij deze vorm is de herkomst van de planten niet zozeer van belang. Leidend zijn de sierwaarde en de ecologische meerwaarde. Hier geldt het uitgangspunt dat zowel inheemse als uitheemse soorten kunnen bijdragen aan biodiversiteit. De aanwezige beplanting moet voor de fauna voedsel bieden. Deze vorm lijkt op de tweede vorm omdat het kan gaan om kruidenrijke randen, bloemenakkers, extensief beheerde grasstroken en houtwallen. Ook hier is het weer afhankelijk van de omvang van het gebied. Soorten als vlinderstruik, krent, vrouwmantel, ooievaarsbek kunnen hier heel goed een plaats vinden. Belangrijk aandachtspunten bij het selecteren van uitheemse soorten is dat er geen invasieve soorten worden aangeplant.

4. Uitheems

Vaak wordt voor dit type gekozen omwille van de sierwaarde: men wil een fraai park aanleggen. En hoewel de ecologische waarde van uitheemse soorten over het algemeen minder is dan die van inheemse, hebben ze bepaalde diersoorten toch veel te bieden. Het is dus zaak dat de juiste soorten gekozen worden.

In onze gemeente komt de keuze voor uitheemse soorten vaak voort uit de historie van de buitenplaatsen en landgoederen, waar van oudsher exoten worden aangeplant. Het is dus een keuze die past in dit gebied.

Beleid

- *Ecologische kennis bij onderhoud*

Voor groenstructuren die belangrijke ecologische verbindingen vormen, mogen alleen aannemers werken die aantoonbaar ecologische kennis hebben op het gebied van beheer en aanleg. De gemeentemedewerkers die zich bezighouden met het onderhoud van het openbare groen, werken volgens een goedgekeurde ecologische gedragscode.

- *Bodemtype en grondwaterniveau*

Om te zorgen dat nieuwe aangeplant groen tegen een stootje kan, wordt bij de keuze van de soort en het beheertype rekening gehouden met het bodemtype en het grondwaterniveau. Soorten die goed gedijen bij het aanwezige bodemtype en grondwaterniveau, zijn over het algemeen minder vatbaar voor ziektes en hebben bovendien minder onderhoud nodig.

- *Gebiedseigen soorten*

Er wordt bij de aanplant van nieuwe bomen en planten zo veel mogelijk gewerkt met gebiedseigen soorten, die afkomstig zijn uit de directe omgeving. Zo kan het voedselniveau voor diersoorten die hier van nature voorkomen, zo hoog mogelijk worden gehouden. Denk aan boomsoorten als wilg, zomereik, wintereik, zachte berk en ruwe berk.

- *Invasieve soorten*
Exotische plantensoorten die zich snel verspreiden en inheemse soorten verdringen, noemen we invasief. We proberen ze zo veel mogelijk te bestrijden. Dat is niet altijd gemakkelijk. Bij de Japanse Duizendknoop vind bijvoorbeeld juist bij het maaien gemakkelijk verspreiding plaats via de maaimachine. Het is dus belangrijk om hier zorgvuldig mee om te gaan en volgen de kennisontwikkeling op dit vakgebied goed.
- *Draagvlak*
Extensief beheer met als doel om de natuur haar gang te laten gaan en zo een ecologisch waardevol gebied te creëren kan soms een wat rommelige indruk wekken. Niet iedereen is daar blij mee. Een toelichting op de waarde van dat groen voor de biodiversiteit is dan op zijn plaats. Ook moet steeds zorgvuldig worden gekeken waar dergelijk extensief beheer passend is.
- *Natuureducatie*
Belangstelling en gevoel voor de natuur ontstaat al bij kleine kinderen. Dit gegeven kunnen we aanwenden om kinderen op een leuke manier kennis te laten maken met de natuur. Als kinderen er plezier in hebben en de schoonheid ervaren, is de kans groot dat hun waardering voor de natuur toeneemt en ze er later minder snel overlast van zullen ervaren. Ook bij volwassenen kan door middel van voorlichting en informatie het draagvlak voor de natuur worden vergroot.

3.7 Klimaatverandering

De klimaten op de aarde zijn in de loop van de tijd steeds aan verandering onderhevig. We bevinden ons in een fase waarin de aarde warmer wordt. Wat we in Nederland duidelijk merken is dat de winters zachter worden. Ook neemt de hoeveelheid neerslag sterk toe; sinds 1950 met 20%. Opvallend is daarbij dat niet het aantal regendagen toeneemt, maar wel de intensiteit van de regenbuien.

De klimaatverandering heeft ook gevolgen voor de natuur. Eén van de grootste effecten is de verschuiving van het groei- en broedseizoen. Ook zullen door temperatuurstijging en verandering in neerslag, warmteminnende soorten aantrekken, die eerst het klimaat in Nederland te koud vonden. Voorbeelden van nieuwkomers in Nederland zijn de wespenspin, de eikenprocessierups en sommige krekelloorten. Ook wordt de toename van teken – en daarmee ook van de ziekte van Lyme – vaak toegeschreven aan de klimaatverandering.

Als we kijken naar deze gevolgen van de klimaatverandering kunnen we zeggen dat de aanwezigheid van openbaar groen een gunstig effect heeft. Groenperken kunnen bij hevige regenbuien het water veel beter verwerken dan verharde terreinen. En groen houdt de warme veel minder vast dan steen, waardoor groenperken in een bebouwde omgeving verkoeling geven. In onze groene structuren zullen we de klimaatverandering gaan merken. Ze heeft gevolgen voor het beheer. Doordat hevige stormen in aantal toenemen, hebben we vaker te maken met ravage van afgewaaid boomtakken. Bomen verliezen hun blad later in het jaar of juist eerder door lange droogte. Sommige inheemse soorten krijgen het zwaar, terwijl bepaalde uitheemse soorten juist beter standhouden. Het aantal ziektes en plagen neemt toe. Om maar wat te noemen. Om op deze veranderingen in te spelen hebben we de volgende beleidspunten geformuleerd.

Beleid

- *Instandhouding van het areaal ten behoeve van de wateropgave*
Bij hevige regenbuien kan het water veel gemakkelijker in de bodem worden opgenomen in groenperken dan in bestrate terreinen. Openbaar groen vormt daarmee een belangrijk aandeel in de oplossing van de “stedelijke wateropgave”. Dit is de opgave om ervoor te zorgen dat neerslag doordat het water snel genoeg in de bodem wordt opgenomen zodat het geen overlast veroorzaakt. Daarom streven we ernaar om de totale oppervlakte openbaar groen in elk dorp in onze gemeente minimaal gelijk te houden en – als het even kan – te doen toenemen.
- *Aangenaam koele openbare ruimte*
Stenen houden warmte veel langer vast dan planten. Dat maakt dat hitte op warme zomerdagen veel sterker wordt ervaren in bestrate gebieden met veel gebouwen dan in de natuur. In openbare gebieden waar vaak veel mensen vertoeven - denk aan schoolpleinen en winkelcentra – is het extra belangrijk dat het aangenaam koel is. Daarom zorgen we er als gemeente voor dat daar voldoende groen aanwezig is.
- *Meer variatie bij nieuwe aanplant in lanen*
Lanen bestaan over het algemeen steeds uit één bomensoort. Zo zijn er in onze gemeente veel eikenlanen en beukenlanen te vinden. Hierdoor zijn lanen gevoelig voor ziektes en plagen. Denk aan de essentaksterfte of eikenprocessierups. Bij uitval van bomen in een laan is het te overwegen om nieuwe bomen te planten van andere soorten dan de oorspronkelijke laanboom. Zo ontstaat een laan van verschillende boomsoorten. Deze is beter bestand tegen ziekten en plagen, doordat minder besmetting plaatsvindt. En door de aanwezigheid van verschillende soorten blijven er bij aantasting van één soort voldoende bomen over om de laagstructuur te behouden.
Indien de voorkeur toch uitgaat naar de aanleg van een laan van één soort, kan gekozen worden voor een soort die beter bestand is tegen de klimaatverandering.

3.8 Groenbeheer door inwoners

Inwoners zijn vaak nauw betrokken bij het openbare groen in hun buurt. Het vormt het uitzicht vanuit hun woning, de kinderen spelen er en het draagt bij aan een fraaie en natuurlijke woonomgeving. We krijgen van inwoners soms het verzoek of zij zelf het onderhoud mogen uitvoeren van een stukje groen in hun buurt. Op die manier kunnen zij zelf in de gaten houden of bijvoorbeeld het gras gemaaid moet worden en hoeven ze niet te wachten tot de gemeente langskomt. In sommige gevallen gaat de betrokkenheid nog een stapje verder. Er is dan een groep inwoners die graag zelf willen bepalen hoe het groenperk ingericht wordt.

Beleid

De gemeente ondersteunt dit soort initiatieven. We vinden het belangrijk dat het betreffende openbare groen kwaliteit behoudt. Niet overal is een nieuwe inrichting van het groen gewenst, omdat het niet past in de stedenbouwkundige opzet van de wijk. Op andere plekken leent het groen zich er juist wel voor.

We onderscheiden twee mogelijkheden:

1. De inrichting van het groen is in haar bestaande vorm karakteristiek voor de wijk of de straat. Wijziging van de inrichting zou afbreuk doen aan de stedenbouwkundige opzet.

Initiatieven om het onderhoud van dit type groenstructuren zelf uit te voeren ondersteunen we van harte. Maar nieuwe inrichting is niet toegestaan. In een gebruiksovereenkomst wordt beschreven welke vorm de betreffende groenstructuur moet houden.

De groenstructuren die in de kaart van dit Groenstructuurplan zijn opgenomen, vallen in ieder geval onder deze eerste categorie. Maar ook het groen dat daar buiten valt, kan soms zo karakteristiek zijn voor de betreffende wijk dat het ook onder deze categorie valt. Hier is een stedenbouwkundige toets nodig. Dit wordt nader uitgewerkt in een kaart of beheerplan.

2. Het maakt niet veel verschil hoe het betreffende perk is ingericht. Het groen staat namelijk stedenbouwkundig gezien op zichzelf. Hier ondersteunen we initiatieven voor een nieuwe inrichting die beter aansluit op de behoefte van de omwonenden graag. We stimuleren inwoners om bij de keuze voor de nieuwe inrichting te zorgen voor een ecologische meerwaarde. Breed draagvlak onder de aanwonenden voor het initiatief is hier van belang. Ook hier wordt gewerkt met een gebruiksovereenkomst.

3.9 Verkoop van snippergroen

In met name naoorlogse wijken is veel snippergroen te vinden. Dat zijn kleine stroken openbaar groen, die vaak direct aan woningen of particuliere tuinen van inwoners grenzen. Ze maken vaak als groene inbedding van de woningen onderdeel uit van het ontwerp van de wijk, maar hebben geen zelfstandige functie. Als zo'n strook snippergroen grenst aan een tuin van een woning kan het voor de eigenaar van die woning aantrekkelijk zijn om de strook bij zijn tuin te betrekken. Soms is dit al gebeurd, terwijl er geen toestemming van de gemeente voor is verleend. We spreken dan van oneigenlijk gebruik van gemeentegrond.

Beleid

Snippergroen is voor de gemeente relatief duur in onderhoud terwijl de stedenbouwkundige waarde in sommige gevallen klein is. Voor inwoners kan dit groen juist een welkome verruiming van hun tuin zijn. Waar sprake is van oneigenlijk gebruik van gemeentegrond, onderzoeken we daarom of legalisatie door middel van verkoop mogelijk is. Reden om niet tot verkoop over te gaan, kan zijn dat het betreffende groen toch stedenbouwkundige waarde heeft.

Wanneer er sprake is van verkoop kan de nieuwe eigenaar het betreffende perceel naar eigen inzicht inrichten en omheinen. Het behoort dan immers tot zijn privé eigendom. Gaat het om verhuur dan kan de gemeente voorwaarden stellen aan de inrichting en het gebruik van de betreffende grond.

Ook het openbare snippergroen dat nog niet door aanwonenden als privéterrein gebruikt wordt, willen wij verkopen, mits het geen stedenbouwkundig waardevolle groenstructuur is en er geen andere redenen zijn om de grond in eigendom van de gemeente te behouden. De percelen snippergroen die hiervoor in aanmerking komen, worden weergegeven op een speciaal voor dit doel op te stellen snippergroenkaart. Dit maakt het voor inwoners gemakkelijk inzichtelijk welke percelen de gemeente wil verkopen en welke niet.

4 Beleidsregels per type groen

Ontbrekende ecologische schakel

Hier wordt een ecologische verbindingszone onderbroken, doordat er te weinig groen aanwezig is, waardoor migratie niet of slecht mogelijk is. Indien mogelijk de barrière wegnemen door groen toe te voegen, bijvoorbeeld door extensief beheer.

Ecologische verbindingszone voor vliegende soorten

Groene zone die bewegingen van insecten, vogels en vleermuizen tussen verschillende gebieden mogelijk maakt. Ecologische waarde. Instandhouding en zo mogelijk versterking omwille van robuuste zone. Obstakels zo veel mogelijk wegnemen.

Ecologische verbindingszone voor vliegende en grondgebonden soorten

Groene zone die bewegingen van alle soorten (behalve watergebonden soorten) tussen verschillende gebieden mogelijk maakt. Ecologische waarde. Instandhouding en zo mogelijk versterking omwille van robuuste zone. Obstakels zo veel mogelijk wegnemen.

Ecologische verbindingszone voor watergebonden soorten

Groene zone die bewegingen van watergebonden soorten tussen verschillende gebieden mogelijk maakt. Ecologische waarde. Instandhouding en zo mogelijk versterking omwille van robuuste zone. Obstakels zo veel mogelijk wegnemen.

Enkelzijdige laan

Instandhouding. Vaak cultuurhistorische waarde. Ecologisch waarde voor met name vliegende en ook andere diersoorten. Ontbrekende laanbeplanting inboeten, evt. gefaseerd. Aandacht voor groeiplaatsverbetering.

Dubbelzijdige laan

Instandhouding. Vaak cultuurhistorische waarde. Ecologische waarde voor met name vliegende en ook andere diersoorten. Ontbrekende laanbeplanting inboeten, evt. gefaseerd. Aandacht voor groeiplaatsverbetering.

Bomen in bosverband

Instandhouding. Stedenbouwkundige waarde vanwege bosachtig karakter van de wijk. Altijd ecologische waarde voor diverse soorten.

Bomen in gras

Instandhouding. Soms cultuurhistorische waarde als oude boomstructuur of stedenbouwkundige waarde. Vaak ecologisch waarde voor vliegende diersoorten.

Natuurvriendelijke oever

Instandhouding. Ecologische waarde, met name voor waterplanten en -dieren.

Bomen met onderbeplanting

Instandhouding. Soms sprake van oude houtwal cultuurhistorische waarde. Stedenbouwkundige waarde vanwege groene karakter van de wijk. Altijd ecologische waarde voor diverse soorten.

Berm of onderbeplanting

Instandhouding. Ecologische waarde.

Gras extensief beheerd

Instandhouding. Ecologische waarde voor diverse plant- en diersoorten. Vaak stedenbouwkundige waarde als informeel open gebied.

Gras intensief beheerd

Instandhouding. Vaak stedenbouwkundige waarde als open gebied.

Heide en stuifzand

Instandhouding. Ecologische waarde voor zowel plant- als diersoorten. Landschappelijke waarde.

Markant punt

Instandhouding met beplanting met hoge sierwaarde. Cultuurhistorische of stedenbouwkundige waarde.

Park

Instandhouding met aandacht voor verdeling tussen inheemse en exotische beplanting. Cultuurhistorische en stedenbouwkundige waarde. Ecologische waarde als robuust groen gebied.

Bomenplein

Instandhouding. Vaak cultuurhistorische of stedenbouwkundige waarde. Aandacht voor standplaatsverbetering. Ecologische waarde voor vliegende diersoorten.

Plein

Instandhouding met beplanting met hoge sierwaarde. Cultuurhistorische en stedenbouwkundige waarde.

Begraafplaats

Instandhouding met beplanting met hoge sierwaarde. Cultuurhistorische en stedenbouwkundige waarde als robuuste markering van bijzondere plek. Ecologische waarde als robuust groen gebied.

Sportcomplex

Gaat met name om omzomend groen. Instandhouding. Stedenbouwkundige waarde als visuele of functionele afscherming van gebied. Ecologische waarde voor diverse soorten als robuust gebied. Aandacht voor verlichting vanwege ligging nabij buitengebied.

Spreng

Instandhouding. Ecologische waarde, met name voor waterplanten en -dieren. Cultuurhistorische waarde als relict van historische landgoederen.

Water

Instandhouding. Stedenbouwkundige waarde. Ecologische waarde, met name voor waterplanten en -dieren.

Stichtse Lustwarande

Zone van historische landgoederen en buitenplaatsen, met vaak grote parkachtige tuinen in particulier eigendom. Cultuurhistorische en stedenbouwkundige waarde. Instandhouding van de karakter- en beeldbepalende elementen.

5. Dorps- en wijkbeschrijvingen

5.1 Amerongen

Het dorp Amerongen ligt in het zuidoostelijk deel van de gemeente, in de overgangszone tussen de heuvelrug en de uiterwaarden van de Nederrijn. Het dorp wordt doorsneden door de Koningin Wilhelminaweg (N225), een brede eikenlaan, met in het zuiden het oude dorp en in het noorden de jongere uitbreiding uit de jaren '50 en '60 van de vorige eeuw. De Utrechtsestraatweg vormt – met in zijn verlengde Overstraat, Hof, Nederstraat en Zandvoort – een belangrijke historische structuur in het dorp. Deze oude doorgaande oost-westroute is in de loop der tijd in noordelijke richting verlegd naar de Burg. Jhr. H. v.d. Boschstraat en uiteindelijk aan het begin van de twintigste eeuw naar de Koningin Wilhelminaweg. Haaks op de oost-westwegen liggen voormalige schapendriften, zoals de Imminkstraat-Koenestraat, de Holleweg en de Molenstraat - Pr. Christinastraat – Pr. Bernhardlaan. Ten zuiden van het oude dorp ligt buitendijks kasteel Amerongen, door een formele slotgracht omgeven en met een oprijlaan die in een parkachtig plein binnen de dorpskern is verankerd (Margaretha Turnorlaan). Andere focuspunten binnen het oude dorp zijn het plein voor het gemeentehuis (Hof), de groene ruimte rond de Nederlands Hervormde kerk en aansluitend daaraan het park Lieveendaal.

Het noordelijke deel van Amerongen, gelegen op een voormalige eng, kenmerkt zich als een typische naoorlogse wijk met enkele historische relictten. Veel daarvan liggen langs de Koenestraat, die Amerongen noord als oude, centrale ader doorsnijdt. De bebouwing is vanaf de Koningin Emmalaan in verschillende tijdsperiodes vanaf de jaren '50 naar het noorden toe ontwikkeld, waardoor er verschillende buurten te onderscheiden zijn. Met name de buurten in het zuidelijke gedeelte van Amerongen noord kennen een eenvoudige en heldere opbouw met rechte straten. In de noordelijker buurten is sprake van een lossere verkavelingsopzet en ontsluitingsstructuur. Een wijkcentrum met winkels en andere voorzieningen vormt het centrale punt van de wijk.

Aan de oostkant van Amerongen liggen twee begraafplaatsen: de oude nabij het oude dorp en de nieuwe in de noordelijke uitbreiding. De westelijke dorpsrand wordt gevormd door een bedrijventerrein.

Hoewel de Stichtse Lustwarande, het snoer van landgoederen en buitenplaatsen dat van Utrecht tot Rhenen loopt, ook Amerongen doorsnijdt, is ze hier nauwelijks merkbaar. Op kasteel Amerongen na en landgoed Zuylestein dat aan de zuidwestzijde de kern raakt, zijn er geen buitenplaatsen of landgoederen in Amerongen.

Amerongen: Oude dorp

Dit is het gedeelte van Amerongen dat tussen de Koningin Wilhelminaweg (N225) en Kasteel Amerongen gelegen is. Het is aangewezen als beschermd dorpsgezicht omdat het een gaaf voorbeeld is van een kasteeldorp dat voor het merendeel in de oorspronkelijke vorm bewaard is gebleven. Hoewel het openbaar groen in de straten beperkt is, maakt het dorpscentrum toch een

groene indruk. Dat komt door het hoog opgaande groen in de veelal ruime particuliere tuinen. De groene doorkijkjes vanaf de straat naar de groene binnengebieden vormen een bijzondere kwaliteit. Karakteristiek zijn de knotlindes die her en der in de straten voorkomen, zoals in de Burg. Jhr. v/d Boschstraat en de Nederstraat.

Op een aantal plekken is er sprake van bijzonder openbaar groen. De Utrechtsestraatweg kent een fraaie laanstructuur van grote platanen, gecombineerd met beukenhagen tussen de rijbaan en de trottoirs. De Margaretha Turnorlaan, het historische voorplein van kasteel Amerongen, wordt gesierd door grote linden, zowel in laanstructuur als losstaand. Tegenover het voormalige gemeentehuis ligt een halfverhard plein met bomen, de Hof. De kerk wordt omgeven door gazons met bomen. Deze sluiten aan op park Lievendaal, een park met open gazons, hoogwaardige heesterbeplanting en een aantal monumentale bomen.

Halfverscholen in het bos langs de Rijksstraatweg ligt de oude algemene begraafplaats, een rijksmonument. Deze heeft een formele opzet die is te herkennen aan het padenpatroon, de centrale positionering van een lijkenhuisje en de ordening van de graven. Een rank smeedijzeren hekwerk vormt de bijna onzichtbare grens met het omringende bos.

Amerongen: Omgeving Holleweg-Zuid

Dit gebied ligt ten oosten van de Koenestraat. Evenals de Holleweg is de Koenestraat ontstaan als schapendrift die van het dorp naar de heuvel liep. Binnen dit gebied zijn de Jachtlaan en de Del, naast de Holleweg, belangrijke groene structuren in Amerongen-noord. De lijn Jachtlaan-De Del deelt dit gedeelte van Amerongen-noord als het ware op in twee kleinere gedeeltes, waarbij het groene beeld in de buurt ten zuiden van Jachtlaan karakteristiek is voor een woonbuurt uit de jaren '60 en '70. Er is sprake van relatief veel openbaar groen in de vorm van vakbeplantingen en grasstroken die vaak de achtergelegen trottoirs scheiden van de weg. Doordat de bebouwing hier ruim is opgezet, zijn er ook grote particuliere tuinen, wat het groene karakter van deze wijk nog versterkt. Het groen rondom de begraafplaats en langs de Del werkt visueel door in de beleving van de daarop aantakende straten. De Holleweg heeft het karakter van een redelijk smalle groene woonstraat met laanbeplanting.

Omgeving Holleweg-Noord

Ten noorden van de Jachtlaan is de bebouwing jonger. Dat is terug te zien in de opzet en toepassing van openbaar groen. Tussen de Jachtlaan en de Wildbaan is redelijk veel groen aanwezig, begeleidend langs de straten en in woonhofjes. Het gebied draagt de kenmerken van een typische jaren '70 verkaveling met nadrukkelijk ingeplande groenstroken en groenvakken, veel rijenbouw en experimenten met woonpaden en parkeerhoven aan de achterzijden van de woningen (Hazeleger, Vossenhol). De scheiding tussen privé en openbaar gebied is niet altijd even duidelijk. In het noordwestelijke deel – dit betreft een projectmatige uitbouw uit het midden van de jaren '80 - is vanwege de hoge bebouwingsdichtheid juist weinig groen aanwezig. Wel is op sommige plaatsen iets van het achterliggende groen van de bosrand boven de daken uit te zien. Ten oosten van de Holleweg gedeelte is weer wat meer aandacht gegeven aan een integraal ontwerp van de openbare ruimte met op sommige plaatsen meer aaneengesloten, structurerend groen. Van noord naar zuid verbindt een parkeerkoffer annex groenzone de hogere noordkant van de Ds. Keppellaan met het bergafwaarts gelegen lagere gedeelte van de Ds. Keppellaan en breekt zo als het ware de bebouwing.

Langs de Holleweg ligt een oude houtwal. Aan de Holleweg ligt de nieuwe algemene begraafplaats. Het is een sfeervolle, sterk besloten begraafplaats met een formele entreepartij en een centrale hoofdas. De sfeer is die van een parkbos. De begraafplaats wordt omgeven door bosstroken.

Amerongen: Omgeving Prins Bernhardlaan

Dit gebied ten zuiden van de Burg. Martenslaan dateert uit de jaren '50 en '60 van de vorige eeuw en bestaat uit relatief veel rijbebouwing in korte blokjes. Door de hoge bebouwingsdichtheid, is het openbaar groen beperkt. Het is vooral aanwezig in de vorm van grasvlakken, lage heestervakken en kleinere boomsoorten langs de belangrijkste straten, zoals de Koningin Julianalaan, Prinses Beatrixlaan en de Prinses Irenelaan. Geheel passend in de stedenbouwkundige traditie van die tijd is juist op de hoeken, waar straten elkaar kruisen, extra aandacht gegeven aan groen. Vaak zijn hier wat bredere groenvakken, soms ook in combinatie met terugspringende huizenblokken. Vaak worden de groenvakken verder van de kruising af weer smaller om tenslotte helemaal te verdwijnen. De burgemeester Martenslaan is met zijn brede profiel met brede grasvlakken en bomen - de belangrijkste groene ader in dit deel van Amerongen.

Amerongen: Omgeving Burg. H. Spruytlaan - Stenderland)

Het gedeelte ten noorden van de Burgemeester Martenslaan is in etappes tot stand gekomen in de periode van de jaren '60 tot de jaren '90 van de vorige eeuw. Het bevat relatief veel groen, met name langs de lus Boslaan-Stenderland-De Spijlen-Burgemeester H. Spruytlaan, de centrale ontsluitingslus van dit gedeelte van Amerongen Noord. Ook het groen in een aantal bermen, het groen voor de woningen aan In de west, het groen in Dwarsakkers en op open speelplekken draagt bij aan het groene karakter van deze buurt. De burgemeester Martenslaan is met zijn brede profiel met brede grasvlakken en bomen - de belangrijkste groene ader in dit deel van Amerongen.

Het openbaar groen ademt op veel plaatsen een typisch jaren '60/'70 beeld. Het woningbouwproject Het Engelse Werk vormt een typisch jaren '70 ensemble. Met name in de jaren '80 verkavelingen is sprake van kleinere plukjes groen op overhoeken bij parkeerplaatsen. Hoewel dit groen niet altijd een duidelijke functie lijkt te hebben, draagt het toch bij aan het algemene groene karakter van het deelgebied.

De westrand van Amerongen wordt voor een groot deel bepaald door een bedrijventerrein. De erfgronden, ook aan de voorzijde, zijn matig verzorgd. Groen komt hier maar weinig voor. De overgangen van het bedrijventerrein naar de dorpsbebouwing en het buitengebied zijn nogal abrupt, waardoor de visuele invloed van de bedrijfsbebouwing ver reikt.

Amerongen: Koningin Wilhelminaweg

Het groen wordt bepaald door de dubbelzijdige laanbeplanting en de diepe voortuinen en zijerven. Hiermee manifesteert zich de Wilhelminaweg als groene ader door het dorp Amerongen. De beplanting wordt onderbroken ter plaatse van kruispunten en rotondes. Het beeld is daar opener. Kenmerkend zijn ook de parkachtige terreinen van een verzorgingshuis en een plantsoen op de plek waar een oude schapendrift (de Koenestraat) op de Wilhelminaweg aansluit. Aan de westzijde van het dorp vormt een door opgaand groen omgeven rotonde de toegang tot het oude dorp. Hierbij wordt aangesloten bij de parkbosachtige sfeer rond het nabijgelegen landgoed Zuylestein.

5.2 Doorn

Doorn ligt aan de N225 op de zuidelijke flank van de heuvelrug en op de overgang van de hogere gronden naar de lagere gronden in het Kromme Rijngebied. De historische kern van het dorp wordt gevormd door het Kerkplein met de Martenskerk, en de nabij gelegen kruising van de Amersfoortseweg met de Dorpsstraat. Omdat ten zuiden van de N225 de gronden van huis Doorn lagen, heeft het dorp zich aanvankelijk vooral naar het noorden toe uitgebreid. Dat gebeurde langs de doorgaande wegen (Amersfoortseweg, Kampweg), langs voormalige schapendriften (Berkenweg, Drift, Woestduinlaan) en langs vroegere kerkepaden (Van Bennekomweg, De Beaufortweg). Pas na de oorlog, vanaf eind jaren '50 van de vorige eeuw, kwam de ontwikkeling van Doorn zuidelijk van de N225 goed op gang en werd ook nog een uitbreiding in het noordwesten nabij de Drift aangelegd.

Al met al wordt de structuur van Doorn met name bepaald door linten, waarbinnen kleine woongebieden liggen. Het centrum is gelegen aan de Amersfoortseweg, de Kampweg, de Dorpsstraat en het Kerkplein. Het landgoed van Huis Doorn, direct ten zuiden van het centrum, neemt met zijn monumentale landschapspark nog steeds een belangrijke plek in.

Binnen de woonkern liggen verspreid enkele kleinschalige bedrijfsterreinen en -kavels. Tegen de westelijke dorpsrand ligt verscholen in de bosrijke omgeving de Van Braam Houckgeestkazerne. Vanwege centralisatie van defensie terreinen, wordt dit terrein vanaf 2023 niet meer als kazerne gebruikt. Het terrein wordt dan opnieuw ingericht.

Tussen Doorn en Driebergen-Rijsenburg vond vanaf de jaren '20 en '30 van de vorige eeuw vooral aan de zuidzijde van de N225 verdichting van de bebouwing plaats met vrijstaande villa's. Vanuit die tijd stamt ook de woningbouwontwikkeling langs de Sterkenburgerlaan en de Boswijklaan. Ook werden in die tijd enkele buurtjes ontwikkeld zoals die rond de Patrimoniumweg (Palmstad), Rozenlaan en Beukenrodelaan.

Doorn: Dorpscentrum

In dit dichtbebouwde gebied is niet overal ruimte voor openbaar groen. Toch maken sommige delen weldegelijk een groene indruk. Dat heeft over het algemeen te maken met de aanwezigheid van particuliere tuinen.

In het winkelgebied op de Kampweg en Plein 1923 is laanbeplanting aanwezig. Plein 1923 kent verder een groene aankleding in de vorm van gesnoeide bomen en bakken met siergroen. Ook langs de Dorpsstraat is de laanstructuur teruggebracht.

De omgeving van de kerk, het Cultuurhuis en het gemeentekantoor geeft mede door de herinrichting van het plein en prominente groenaanleg rondom het gemeentehuis weer allure aan de omgeving van de Dorpsstraat. In het gedeelte van de Dorpsstraat ten oosten van de Amersfoortseweg is het profiel te smal voor beplanting. Het groen wordt hier gevormd door enkele ondiepe voortuinen en het park van de voormalige buitenplaats Schoonoord.

In de omringende woonstraten, zoals de Van Bennekomweg, de Acacialaan, de Vossenweg en de Sparrenlaan zijn het met name de particuliere tuinen die sterk het groene beeld bepalen.

Uitzondering hierop is de Gezichtslaan, een oude zichtas van landgoed Huis Doorn. Dit is een royale beukenlaan met brede grasbermen. En ook de Middenlaan kent een fraaie laanstructuur.

Doorn: Omgeving Julianaweg

Deze wijk met voornamelijk vrijstaande huizen maakt een zeer groene indruk door de ruime particuliere tuinen met hoog opgaand groen, maar ook door het royaal aanwezige openbare groen. De straten zijn vaak voorzien van grasstroken, laanstructuren en soms zelfs beukenhagen, die de

rijweg van de informele trottoirs scheiden. Er is wel een verschil merkbaar tussen de zuidelijke en noordelijke straten: het zuiden heeft slingerende, parkachtige structuur terwijl in het noordelijke deel rechte lanen zijn.

In de oksel van de Willem de Zwijgerlaan en de sterk omhooglopende Amersfoortseweg ligt de oude algemene begraafplaats. Deze begraafplaats is beschermd als rijksmonument en heeft een sterk bosachtig karakter.

Doorn: Omgeving Van Bennekomweg

Bosrelicten en de directe aanwezigheid van het bos geven een onmiskenbare bossfeer in dit deelgebied. Langs de wegen liggen grasbermen die zicht bieden op het particuliere groen.

Van zuid naar noord loopt de bebouwingsdichtheid terug. Van west naar oost liggen de rooilijnen steeds meer naar achteren, waardoor de lanen breder worden. Zo wordt een overgang naar het bos voelbaar in de wijk. Dit maakt dit gebied tot een overgangsgebied van dorpsbebouwing naar bos.

Doorn: Schoonoord

Deze wijk dateert uit de jaren '50 en '60. In Schoonoord is de noordelijke buurt rond de Frans van Dijklaan vrij dicht verkaveld. Hier is met weinig straatgroen en smalle zijtuinjes. Het zuidelijk deel rond de Sitiolaan heeft daarentegen een veel groenere en opener sfeer met veel hoog opgaand groen. De bredere zijtuinen versterken hier het groene karakter. De Schoonoordselaan is met haar laanbeplanting, beplantingsvakken in het straatprofiel en in de aangrenzende tuinen de centrale groene ader in de wijk. Bomenrijen langs deze laan gaan over in het opgaand groen tussen de gestapelde bouw, rondom de bungalows, de school en het Sitiopark. Nabij de De Beaufortweg ademt de wijk ademt nog een landgoedachtige sfeer. Dit wordt versterkt door het ruime profiel met hoog opgaand groen langs de De Beaufortweg.

Doorn: Sitiopark

Het buurtje Sitiopark is rond 1900 gebouwd op de voormalige buitenplaats Sitio. Het groen is hier een dominante factor. Grote statige bomen bepalen het parkkarakter van dit gebiedje.

Doorn: Wijngaard

De wijk Wijngaard is gebouwd in de jaren '70 van de vorige eeuw. Er bevinden zich voornamelijk rijtjeswoningen. In de wijk liggen drie scholen en aan de oostelijke rand van de wijk zijn een sporthal en diverse sportvelden. De historische lanen en ontsluitingswegen in het gebied zoals de Wijngaardsesteeg en het verbindingspad met groenzones tussen de scholen vormen tezamen de hoofdgroenstructuur van de wijk. Secundair wordt de woonbuurt aan de achterzijde van de woningen dooraderd door een informele structuur van aaneengeschaalde speelplaatsen en verbindende groenelementen. De hoofdgroenstructuur van de wijk wordt ondersteund door straatgroen in de vorm van bomen, en plantsoentjes in Vruchtengaard en Bloemengaard en de verschillende hoven. De groenstrookjes tussen de carports in het noordelijk deel van de buurt zorgen nog voor enige groenaankleding in deze stenige straten.

Doorn: Vogelweide

De wijk Vogelweide is gebouwd in de jaren '70 en '80. Deze wijk wordt omgeven door veel groen: de Keizersweide met een uitloper met laanbeplanting langs de Langbroekerweg, en aan de andere kant de Hoogsteeg en het buitengebied aan de zuidkant. Kenmerkend is dat het groen langs de

randen van de wijk als het ware via vertakkingen nadrukkelijk de wijk wordt binnengeleid. Aan de randen is daardoor zicht op het buitengebied mogelijk. Er is een groene dooradering in de wijk met centraal een restant van een noord-zuid lopende houtwal.

Het groen aan de randen van de wijk is fors van formaat en dient ook als wandelgebied. Het straatgroen bestaat hoofdzakelijk uit bomen tussen de parkeervakken en vakbeplanting. Deze vakbeplanting leidt vaak tot verzachting van het bebouwingsbeeld. De wijk wordt aan de zuidzijde begrensd door een brede waterloop met aanpalende grasstrook.

De Wijngaardsesteeg vormt met monumentale laanbeplanting de karaktervolle toerit tot het sportcomplex Steinheim. De sportvelden vormen open ruimten (kamers) in het bos.

Doorn: Hoog Moersbergen

Deze naoorlogse wijk is planmatig van opzet conform de trend uit de jaren '50, wat tot uitdrukking komt in de opzet van de lanen en groenstroken, plantsoenen en de repetitie in bouwvormen. De flauwe helling van de daken, bescheiden goothoogtes en groene voortuinen in combinatie met enkele groene hoven, de heesterbeplanting in de wegprofielen en restanten van de oorspronkelijke bosbegroeiing in achtertuinen geven het gebied een besloten en bosachtige sfeer. De heesterbeplanting is op veel plaatsen ook een buffer naar de kavels. Het groen in de Piet Heinlaan en de Austerlitzseweg waaronder ook verschillende plantsoenen geven dit deelgebied een groene en bosachtige sfeer, door de toepassing van vakbeplantingen op bepaalde delen zelfs parkachtig. Aan de noord- en westranden van het gebied versterken grotere kavels en ruimere afstand tussen de bebouwing de overgang naar het achterliggende bosgebied.

Doorn: Ludenkwartier en kazerneterrein

In het Ludenkwartier vormen de opgaande beplantingen op particuliere kavels en de laan- en bosbeplantingen in het openbaar gebied samen de bouwstenen voor de identiteit en beeldkwaliteit van het Ludenkwartier. De diepe voortuinen en de laanstructuren van de straten tussen de Ludenlaan en de Frans Halslaan verbinden het Ludenbos via het extensief bebouwde gebied tussen de Frans Halslaan en de Paulus Potterlaan als het ware met het buitengebied. De opbouw van de straatprofielen en de doorzichten vanaf de straat over de zijtuinen versterken het bos- en lanenkarakter. Het groen in de Vermeerlaan, de Woestduinlaan en de Berkenweg vormen samen met de uitloper van het Ludenbos de ruggengraat van deze buurt. Bijzonder is de prehistorische grafheuvel die in de uitloper van het Ludenbos ligt op de hoek van de Mesdaglaan en de Frans Halslaan.

Ten westen van het Ludenkwartier ligt de Marinierskazerne, een uitgestrekt terrein met diverse grote gebouwen. Omdat de kazernefunctie over enkele jaren wordt opgeheven, komt het terrein vrij voor een nieuwe invulling. De verwachting is dat hier een nieuwe woonwijk wordt ontwikkeld met ook een nieuwe groenaanleg. Het gebied wordt direct omgeven door de bossen van landgoed Beukenrode en het Ludenbos waardoor het een bosachtige sfeer ademt.

Doorn: Boswijk

Langs de Boswijklaan heeft zich een bebouwingslint ontwikkeld. Aan de oostzijde is in de naoorlogse periode een aantal identieke, geschakelde appartementengebouwen (Park Boswijk) gerealiseerd. Deze gebouwen staan in een eigen parkachtige ruimte; het restant van een buitenplaats. Er is geen gestructureerde groenopzet in de Boswijklaan. Op sommige plekken zijn

grasbermen. Ook ligt er een houtwal langs een deel van de weg. In het zuiden wordt de laan begeleid door een rij zomereiken.

Doorn: Omgeving Sterkenburgerlaan

De Sterkenburgerlaan leidt naar kasteel Sterkenburg aan de Langbroekerdijk. De sfeer wordt hier bepaald door de bosachtige omgeving. Het profiel van de Sterkenburgerlaan is wisselend van opzet en varieert van een rijstrook opgesloten door groene bermen en bosbeplanting tot een wegprofiel met rijbaan, parkeerstroken en grasbermen met berken als laanbomen.

In het oostelijke deel is aan de lus-vormige Schapendrift een villabuurtje in het bos ontwikkeld.

Doorn: Omgeving Oude Rijksstraatweg

Deze wijk omvat het bedrijventerrein aan de Velperengh en drie kleine woonbuurten: de Oude Rijksstraatweg, Palmstad en de Rozenlaan.

De Oude Rijksstraatweg kent een profiel met aan beide zijden grasbermen met op onregelmatige afstanden bomen. Ter plaatse van de toegang naar Palmstad lopen de bermen over in een park met gras, bomen, hagen en een speelveld.

In Palmstad wordt het groen vooral bepaald door de bermen bij de entree van de buurt, de bomen in de Patrimoniumweg en de omringende opgaande dichte bosaanplant en de privétuinen.

In het buurtje rond de Rozenlaan wordt het groen bepaald door bomen in de straat alsmede de aanplant op de privé erven. Aan de noordkant van de Rozenlaan zijn de voortuinen diep. Er is in het buurtje geen sprake van een eenduidige overgang van het openbaar naar het privégebied. De straatprofielen zijn smal.

Langs de Velperengh, waar het bedrijventerrein gelegen is, bevindt zich laanbeplanting van zomereiken.

Doorn: Beukenrodelaan

Deze buurt bestaat uit ca. 20 woningen langs een beukenlaan in de vorm van een U. De laanbomen staan in een strook laag gesnoeide heesterbeplanting aan weerszijden van de rijbaan, wat een kenmerkende overgang geeft naar de privétuinen. Het oostelijke deel is het begin van de oprijlaan naar Landgoed Beukenrode. In het westen ligt de Broekweg, een oude schapendrift. De grote privétuinen dragen sterk bij aan de groenbeleving in de buurt.

5.3 Driebergen-Rijsenburg

Driebergen ligt aan de Hoofdstraat (N225) op de zuidelijke flank van de Utrechtse Heuvelrug en op de overgang van de hogere gronden van de heuvelrug naar de lagere gronden in het Kromme Rijngebied. Aan de noordwestzijde wordt de kern begrensd door de autosnelweg A12.

Het dorp bestaat uit twee voormalige kernen: Rijsenburg en Driebergen. Rijsenburg is aan het begin van de negentiende eeuw aangelegd op het grondgebied van de ridderhofstad Rijsenburg en kwam eigenlijk als een enclave te liggen in het dorp Driebergen. Rond beide kernen Driebergen en Rijsenburg zijn oudere dorpsbebouwing, typische arbeiderswijken, jongere uitbreidingen, maar ook riant villawijken aangelegd.

De dorpsplattegrond van Driebergen-Rijsenburg laat een sterk door assen en lanen bepaalde structuur zien. Het zijn van oorsprong zichtassen van de buitenplaatsen, maar ook oude schapendriften, die van de lage gronden naar de heide op de heuvelrug leidden. Zo is de Traaij een

oude schapendrift waarlangs de dorpsuitleg heeft plaatsgevonden. Voor Rijsenburg is dat de Rijsenburgselaan, die met een barok gebaar in de vorm van het Kerkplein aansluit op de Hoofdstraat.

Langs de Hoofdstraat is de Stichtse Lustwarande - de gordel van buitenplaatsen die van Utrecht tot Rhenen reikt – duidelijk aanwezig. Zo liggen de buitenplaatsen Sparrendaal, Beukenhorst en Kraaybeek aan de Hoofdstraat. Maar ook het landgoed Dennenburg aan de Engweg strekt zich van oorsprong uit over de Hoofdstraat. Meestal zijn de grote parkachtige tuinen die bij buitenplaatsen horen, nog aanwezig, waardoor er grote groene enclaves in het dorp te vinden zijn, zoals de Kraaybekerhof. Soms ook is zo'n gebied in de loop van de tijd bebouwd geraakt, zoals het sterrenbos van Dennenburg waar nu het buurtje rond de Sterrenboslaan ligt. Ook is hier en daar sprake van openbaar toegankelijke parken, die vroeger onderdeel waren van een historisch landschapspark, zoals park De Wildbaan. Bijzonder zijn de historische sprengen die in Driebergen-Rijsenburg te vinden zijn. Deze kunstmatige watergangen moesten de vijverpartijen van de landschapsparken van water voorzien en vormden gegraven verbindingen tussen de bronnen, hogerop in de Heuvelrug en de parken.

Driebergen-Rijsenburg: Omgeving Traaij

De Traaij is als voormalige oude schapendrift één van de oudste straten in Driebergen-Rijsenburg. Hier heeft zich een dorpscentrum met winkels ontwikkeld. Ook ligt aan de Traaij de oude algemene begraafplaats. De gevarieerde bebouwing staat kort op de straat en voortuinen ontbreken op grote delen van het tracé. De laanbeplanting, bestaande uit verschillende boomsoorten (zomereik, soms zuilvormig) is wat gefragmenteerd en ontbreekt soms geheel. De Oude Algemene begraafplaats aan de Traaij ligt in een door zware beplanting aan het oog onttrokken gebied. Aan de overzijde van de Arnhemsebovenweg krijgt de Traaij zwaardere laanbeplanting in de vorm van volwassen eiken. In de buurtjes die aan weerszijden van de Traaij zijn aangelegd, zoals rond de Dokter Hermansstraat en de Zonstraat, zijn voornamelijk vooroorlogse dorpsuitbreidingen met smalle straten. Het groenbeeld wordt hier vooral bepaald door het groen in de particuliere tuinen. Met name de Bosstraat vormt door de zware laanbeplanting een markant element en in de Zonstraat is een laanstructuur die plaatselijk is onderbroken.

Het gebied rondom Heetveld vormt een naoorlogse enclave, met royaal openbaar groen, heel bewust ingepast tussen blokken hoogbouw en rijbebouwing. Dit speelse maar weloverwogen samenspel tussen bebouwing en groen is karakteristiek voor de jaren '50 en '60.

Nabij de Arnhemse Bovenweg ligt het Burgemeesterspark, dat opgezet is als een typisch vooroorlogs villaparkje, met woningen op ruime groene kavels. Centraal in de buurt ligt een park, bestaande uit een gazon met groepen exotische bomen.

De Hoofdstraat is ter hoogte van dit gebied vrij stenig van karakter; grote laanbomen ontbreken hier.

Driebergen-Rijsenburg: Rijsenburg

In dit deel van Driebergen-Rijsenburg bevindt zich de historische kern van Rijsenburg: de Sint Petrus' Bandenkerk met het Kerkplein waar lindes staan. De Hoofdstraat is hier aan twee zijden voorzien van grote eiken. Nabij het Kerkplein zijn rond 1900 woonstraten aangelegd met fraaie, volwassen laanbeplanting, zoals de Diederichsstraat, de Florastraat en de Prins Hendriklaan. Ook de grote tuinen bij de woningen dragen sterk bij aan het groene karakter van deze buurt. Tegenover de Buitenplaats Sparrendaal ligt het openbare park De Wildbaan, een voormalige buitenplaats waarvan

de villa in de Tweede Wereldoorlog is verwoest. Het park is aangelegd in Engelse Landschapsstijl met zware volwassen beplanting, glooiende gazons en een waterpartij, vanuit de heuvelrug gevoed door een spreng. Het park heeft een sterke relatie met Huis Sparrendaal als voormalige overtuin. Aan de noordoostelijke zijde van de Hoofdstraat ligt de monumentale buitenplaats Sparrendaal uit de 18de eeuw. Het kent een uitgestrekte formele tuinaanleg en achter het huis strekt zich een groot veld omzoomd door lanen en een spreng. Naast Sparrendaal ligt het Seminarierrein. Qua sfeer is hier getracht de karakteristiek van de voormalige seminarietuinen vast te houden. Waar vroeger het Seminarie stond staat nu een appartementengebouw met een oprijlaan in een groot grasveld omzoomd door hoog geboomte. Langs de Hoofdstraat staat hier het Schaepmanmonument, dat door een rond bloemperk en gesnoeide hagen is omgeven. Achter het appartementengebouw zijn woningen in zijhoven langs een centrale laan. Deze laan wordt begeleid door groepen zuilvormige eiken en lage hagen. Verder naar achteren strekt zich het Seminariebos uit, met grasvelden, lanen en bos. Dit is een grote groene enclave in Driebergen-Rijsenburg. Wat meer naar het westen liggen de Diederichsloaan, Van Oosthuyseloaan en de Looalaan, alle fraaie lanen met elk hun eigen uitstraling. De Van Oosthuyseloaan betreft een smalle laan die voor een groot deel in het bos ligt in het westen in bebouwing. Hier wordt de laan aan de noordkant geflankeerd door achtertuinten, aan het oog onttrokken door een brede bossagestrook.

Driebergen-Rijsenburg: Omgeving Buntlaan en Rosariumlaan

Aan de oostelijke kant van Driebergen-Rijsenburg ligt deze wijk met ruim opgezette straten. Deze wijk ligt op een voormalig deel van landgoed Dennenburg. In het noordelijke deel liggen lange lanen: de Buntlaan (een oude schapendrift), de Horstlaan en de Welgelegenlaan, met in die laatste bovendien een spreng, die de vijver in Park Welgelegen voedt. In dit park ligt een wooncomplex geïnspireerd op het gedachtengoed van de Engelse tuinstad. Het is georiënteerd op de Hoofdstraat, maar onzichtbaar gelegen achter een hoge haag.

Aan de zuidkant van de Hoofdstraat ligt rond de Rosariumlaan een vooroorlogs wijkje met een meer organisch stratenpatroon. De kavels zijn bijzonder ruim opgezet met relatief diepe voortuinen en ruime afstanden tussen de woningen. Daardoor dragen de grote tuinen bij de woningen sterk bij aan het groene karakter van de wijk. Vrijwel alle straten zijn hier voorzien van fraaie laanbeplanting. Karakteristiek zijn ook de grasbermen die de rijbanen van de voetpaden scheiden. Centraal in deze buurt ligt een park met een rosarium, dat in 1936 op initiatief van de landelijke vereniging van rozenliefhebbers Nos Jungunt Rosae als werkverschaffingsproject is aangelegd. Het rosarium wordt omgeven door gazons en groepen rododendrons, azalea's en Japanse kers.

Tussen de Rosariumlaan en de Akkerweg ligt een uitbreiding uit de jaren '50. De royale opzet van het openbare groen vertoont verwantschap met het vooroorlogse deel. Naast fraaie lanen zijn hier royale grasvlakken met bomen verweven tussen de woonblokken. De groenvlakken en de woonblokken verspringen ten opzichte van elkaar en er is nadrukkelijk aandacht voor groen op de hoeken. In de zuidelijke punt van de wijk ligt het woongebied Zuiderplantsoen met als centrale punt een grote speelplaats omgeven door perken en bomen.

Aan de rand van deze wijk ligt een aantal fraaie, lange lanen die de overgang vormen naar het buitengebied: de Arnhemsebovenweg, de Horstlaan, de Akkerweg en de Engweg.

Driebergen-Rijsenburg: Omgeving Melvill van Carnbeelaan

De Melvill van Carnbeelaan maakt onderdeel uit van een voornamelijk naoorlogse villawijk met een parkachtig karakter en een gebogen stratenbeloop. De wijk grenst direct aan het bos. De groene sfeer

wordt gedragen door de grote percelen, die nog restanten bevatten van de oorspronkelijke bosvegetatie. Het openbaar groen in de straten wordt gevormd door laanbomen in ofwel een grasberm ofwel een haagstructuur. Voetpaden zijn niet of slechts informeel aanwezig. Door de wijk loopt een spreng die in zuidelijke richting haar vervolg vindt langs het Park Seminarie. De Traaij heeft aan deze kant van de Arnhemsebovenweg de vorm van een eikenlaan. Aan de zuidoostelijke zijde van de Traaij bevindt zich nog een klein, vooroorlogs woonbuurtje met rechte straten voorzien van laanbeplanting en ruime voortuinen bij de woningen. De Oosterlaan eindigt met een plein rond een perk met heesters en kleine bomen.

Driebergen-Rijsenburg: Wildbaan en De Akker

Dit gebied kent overeenkomstig de naoorlogse stedenbouw van de jaren '60 en '70 relatief veel openbaar groen in grote eenheden. De orthogonale verkavelingsopzet kent daardoor veel openheid. Langs een aantal hoofdwegen, zoals de Nijendal, de Schippersdreef en de Damhertlaan, liggen brede, enigszins zakelijk opgezette groene zones die de wijk ruimtelijk geleiden. Deze bestaan voornamelijk uit grasvlakken - deels extensief beheerd - en waterpartijen en worden begeleid door straten met laanbeplanting. De Jachtlaan lijkt met zijn brede gazonbermen en laanbeplanting juist weer op de oudere wijken van Driebergen-Rijsenburg. Soms is er een bijzonder element te vinden, zoals een kinderboerderij, of een verblijfsplek met zitbanken en speelgelegenheid.

Aan de oostkant van dit gebied ligt een nieuw woongebied, de Lange Dreef. Dit wordt gescheiden van het verderop gelegen landgoed Dennenburg door een brede als natuurgebied ingerichte groenzone. De buurt wordt gekenmerkt door een heldere stedenbouwkundige opzet. Openbaar groen is geclusterd in autovrije binnenhoven en langs de centrale assen. Het groen bestaat vooral uit gras. In de binnenhoven is vaak door de bewoners sierbeplanting aangebracht.

De Rijsenburgselaan vormt de scheiding met het naastgelegen gebied Hoenderdaal en loopt van het dorpscentrum naar het Kromme Rijngebied en wordt begeleid door zware laanbomen. De laan werkt als een sterke oriëntatielijn binnen de wijk.

Driebergen-Rijsenburg: Hoenderdaal

In Hoenderdaal is sprake van typisch jaren '80 verkavelingen; meer woonhoven en kortere straten. Hier zijn de woonbuurten met kleinschalig straatgroen aangekleed, meestal in de vorm van kleine perkjes met lage begroeiing en losse bomen of boomgroepen. Op geschikte plekken, zoals hoeken en binnenhoven, liggen verblijfsplekken met banken, speelgelegenheid of een trapveldje. Centraal door de wijk loopt een watergang die de oorspronkelijke verkavelingsrichting volgt. Langs dit water ligt een landelijk ingerichte groenzone met knotwilgen en elzen. De zone wordt op sommige plekken ingekneld door achtertuinen. Deze zone loopt als groene zone - langs het Laantje van Boer Bos - bijna door tot aan de Hoofdstraat. Een andere belangrijke as is de brede Faunalaan, die door de wijk heen slingert. Het is een laan met een ventweg, van elkaar gescheiden door een groenstrook waarin parkeerplaatsen zijn ondergebracht. Ook aan de andere zijde is zo'n brede groenstrook met laanbomen met daarachter het trottoir. Een derde belangrijke route is de Nijendal met brede flankerende groenstroken, waar ook de Hoedersteeg ligt.

Aan de uiterste westkant van het deelgebied (Nijendal) liggen een bedrijventerrein, een sportcomplex en een golfbaan. Het openbare groen varieert hier van formele lanen in gazonstroken en een oude eikenlaan langs de Kleine Loolaan tot relictten van landelijke singels.

Driebergen-Rijsenburg: Stationsgebied

De entree van het gebied aan de Dribergse zijde van het spoor wordt sterk gedomineerd door de zware bosaanplant op het aangrenzende landgoed Reehorst en het naastgelegen hertenkamp. En aan de overzijde ligt het monumentale, openbare park Beerschoten-Willinkshof, voorheen een buitenplaats. Dit gebied heeft daardoor een parkachtige uitstraling.

Op het moment van schrijven van deze tekst - najaar 2017 - wordt gewerkt aan een nieuwe inrichting van het Stationsgebied. Het station wordt vernieuwd, het busstation wordt verplaatst naar de andere kant van het spoor en de N225 wordt verbreed en via een tunnel onder het spoor door geleid. In de kaart is het groen op genomen zoals het eruit komt te zien. Daar waar het gebied echt opnieuw wordt ingericht, worden robuuste boomgroepen geplant, te weten eik, beuk, kastanje of linde. De bomen krijgen een ruime groeiplaats zodat ze echt kunnen uitgroeien tot monumentale bomen. Op de pleinen van het station komen voorjaarsbollen tussen de bomen, zodat er een sterke seizoensbeleving is.

5.4 Leersum

Leersum ligt op zuidelijke flank van de Utrechtse Heuvelrug en op de overgang van de hogere gronden van de Heuvelrug naar de lagere komgebieden van het Kromme Rijngebied. Het dorp is ontstaan uit de lintvormige nederzetting langs de huidige Rijksstraatweg (N225). Het centrum is gelegen rond de voormalige kruising van de Rijksstraatweg met de Scherpenzeelseweg. Hier bevindt zich de Michaëlskerk en daarnaast het Oude Regthuis uit ca. 1631. Tot aan de Tweede Wereldoorlog was er bebouwing alleen langs de Rijksstraatweg, rondom het centrumgebied en langs een aantal historische linten en schapendriften bebouwing. Daarna vond een explosieve groei plaats met het accent op de noordkant van het dorp, waarbij eerst langs noord-zuid gerichte wegen werd gebouwd en later de ruimte tussen deze wegen werd opgevuld. De villabebouwing langs de Lomboklaan dateert van de het begin van de vorige eeuw. De bebouwing aan de zuidkant van de Rijksstraatweg kwam iets later op gang. Vanaf de jaren '70 is Leersum-zuid van west naar oost verder uitgebreid. Centraal in de wijk is, naast het dorps huis De Binder, een park in landschappelijke stijl aangelegd.

Hoewel de Stichtse Lustwarande, het snoer van landgoederen en buitenplaatsen dat van Utrecht tot Rhenen loopt, ook Leersum doorsnijdt, is ze binnen het dorp nauwelijks merkbaar. Buiten Leersum liggen echter wel de kastelen Broekhuizen en Zuylestein met hun landgoederen.

Verspreid in Leersum liggen met name langs de Rijksstraatweg enkele kleinschalige bedrijfskavels.

Leersum: Rijksstraatweg

De oorspronkelijke laanboomstructuur langs de Rijksstraatweg was vrijwel geheel verdwenen. In 2003 is in het kader van het project herstel Stichtse Lustwarande een groot aantal bomen geplaatst. De structuur is daarmee weer beter zichtbaar geworden. Verder bepalen de particuliere tuinen het groene beeld.

Het historische dorpscentrum van Leersum ligt rond het Kerkplein dat is ingericht als bomenplein met linden en een muziekkoepeel, dat het focuspunt binnen het dorp vormt. Op steenworp afstand ligt de oude algemene begraafplaats: een rijksmonument. De formele opzet en de zware solitaire bomen geven een bijzonder accent aan dit centrale deel van het dorp.

Langs de Rijksstraatweg maakt het centrumgebied een stenige indruk. Aan de zuidkant van de Rijksstraatweg ligt aan de Honingraat het winkelcentrum. De grote parkeerplaats is voorzien van veel bomen en hagen. De Kerkweg, een historische structuur, is voorzien van laanbeplanting.

Bij de Roekenes wordt het groenbeeld bepaald door de bomenrij in de straat, het groen op de erven en de weiden.

Leersum: Omgeving Scherpenzeelseweg

De oude routes Scherpenzeelseweg en M.C. Verloopweg bepalen in hoge mate de structuur van deze wijk. In deze wijken zijn veel straten voorzien van bermen in wisselende breedtes en wisselende invulling: gras, gras met heesters, gras met laanbomen, laanbomen met hagen. De overgang naar de hogere gronden van de heuvelrug is merkbaar in het reliëf. De diepe tuinen met volwassen beplanting dragen sterk bij aan het groene beeld. In de Englaan en de Vogelkerslaan is een brede middenberm aangelegd met gras en boomgroepen.

In het noordelijke deel heerst duidelijk het beeld van een villawijk in het bos. Er bevinden zich nog oude boskernen, bijvoorbeeld bij Plaggeberg en Peisenlaan, en zijn restanten van bosbeplanting aanwezig in de bermen. Het geheel ademt daardoor een echte bossfeer.

Aan de noordoostzijde van het dorp ligt in een open ruimte tussen dorp en bos het sportcomplex de Wildbaan. Aan de noordzijde ligt het Bosbad Leersum en een tenniscomplex. Deze drie elementen zijn als open ruimten in of langs de bosrand gelegen en kennen geen andere groenstructuur dan het omringende bos.

Leersum: Omgeving Beatrixlaan

Dit gebied bevat enerzijds de Lomboklaan die uitmondt in een bosachtige omgeving in het noorden en anderzijds een formeel opgezette woonwijk uit de jaren vijftig in het zuidwesten. De Lomboklaan, een fraaie laan met brede grasbermen, is rond 1900 aangelegd als onderdeel van het landgoed "Lombok". Aan het einde, bovenop de heuvel, staat de Uilentoren, een uitzichttoren. Al in 1925 werd de grond aan de Lomboklaan verkaveld en verkocht en werden er villa's gebouwd. Aan de noordwestkant van de Lomboklaan liggen verspreid enkele woningen in het bos.

Aan de zuidwestkant ligt de woonwijk uit de jaren '50, verkaveld in rechte, haaks op elkaar liggende straten. Overeenkomstig de toenmalige stedenbouwkundige benadering, zijn de straten breed opgezet en zeer beeldbepalend voorzien van brede grasbermen met laanbomen. De relatief grote afstand tussen woningen maakt dat er vrij veel groen, inclusief restanten van bos, in particuliere tuinen aanwezig is. Dat draagt bij aan het groene, bossige karakter van het gebied.

Aan de westrand van het dorp ligt op de overgang naar het bos de nieuwe algemene begraafplaats, die een strakke indeling kent en goed inspeelt op de serene bossfeer van de omgeving. De begraafplaats staat in directe relatie met een mausoleum hogerop in de heuvel: De Tombe van Nellesteijn.

Leersum: Omgeving Dreef

Behoudens de oudere bebouwing langs enkele historische wegen is Leersum zuid opgebouwd uit naoorlogse woonbuurten met overwegend rijtjeswoningen. Langs de Middelweg, een oude dorpsstraat met gevarieerde bebouwing, is weinig over van het oorspronkelijke groen. Wel zijn hier de tuinen met hun gevarieerde beplanting beeldbepalend. Ook rond de Koningin Wilhelminaweg komt weinig groen van betekenis voor. Aan de westzijde wordt deze buurt begrensd door een hoog opgaande groenwal die overgaat in de achtergebieden tussen de verschillende hoven van Dekkersbos. Langs enkele straten, zoals de Dreef, komen bredere groenstroken voor, bedoeld als ruimtelijke geleiding. Het park langs de Dreef is een centraal punt in de wijk. Het vormt een bijzonder accent binnen de wijk en biedt een duidelijke gebruiks- en verblijfswaarde. In de straten

rondom de Dreef wordt het groene beeld vooral bepaald door de voortuinen. Door smalle straatprofielen en parkeren op straat is het groen in de verschillende buurten vaak beperkt tot een enkel pleintje of groen op overhoekjes. In de buurt die meer naar het oosten ligt wordt de groenstructuur in hoofdzaak bepaald door de bomenrijen langs de Nieuwe Steeg en de centrale groene as Groenbergen/Frankenlaan/Meidoornhaag met een uitstulping met waterloop. Daarnaast aanvullend door enkele groene gebiedjes in de verschillende buurtjes. Hier komen nog restanten van rijen knotwilgen voor, kenmerkend voor het omringende landschap. In het recent aangelegde Burgemeester Feithplantsoen is een binnenhofparkje dat dienst doet als speelgebied. De Nieuwe Steeg vormt de zuidelijke rand van het dorp en is voorzien van monumentale laanbeplanting. Deze fraaie laan verzacht het beeld op de bebouwing van het dorp. Aan de oostrand ligt tussen de Kerkweg en de Boerenbuurt een open weidegebied met enkele karakteristieke knotwilgenrijen.

5.5 Maarn

Maarn ligt op de noordflank van de heuvelrug op de overgang naar de Gelderse Vallei. Maarn noord en zuid kunnen worden gekenschetst als twee van elkaar gescheiden woongebieden, elk opgebouwd uit diverse buurten met overwegend vrijstaande en twee onder een kap woningen langs lanen in een bosrijke omgeving. De bebouwing dateert veelal van na de Tweede Wereldoorlog met een accent op jaren zestig-bouw. Van recenter datum zijn enkele woonbuurten in Maarn Noord. De enige verbinding voor het gemotoriseerd verkeer tussen de woongebieden noord en zuid wordt gevormd door de Raadhuislaan.

Naast de verdeling tussen een noordelijk en een zuidelijk gelegen deel van het dorp door het spoor en de snelweg is er ook een onderscheid tussen west en oost. Het westelijke deel ligt namelijk op zandgrond en het oostelijke op lager gelegen natte gronden.

Nabij de onderdoorgang van A12 en het spoor wordt de Raadhuislaan gekruist door de Tuindorppweg en de Kapelweg. Beide wegen zijn belangrijke verbindingswegen. Rondom de kruising van de Tuindorppweg en de Raadhuislaan zijn winkels en dienstverlenende bedrijven gevestigd. Aan de zuidzijde staat aan het Raadhuisplein het voormalige gemeentehuis dat inmiddels een andere functie heeft gekregen.

In de randzones zijn sportcomplexen, een begraafplaats en een bedrijventerrein gerealiseerd. Het dorpsbeeld, zowel in de noordelijke als in de zuidelijke helft, wordt sterk bepaald door de omgevingskenmerken, zoals bos en stuifzanden, waar woonwijken in zijn aangelegd.

Maarn: Dorpscentrum

Het dorpscentrum wordt gevormd door de Raadhuislaan - die de noordelijke en zuidelijke helften van Maarn via een tunnel onder het spoor en de A12 door met elkaar verbindt, - de Kapelweg, het 5 mei-plein en het Raadhuisplein. Langs de winkels aan de Raadhuislaan is op wat bomen na is relatief weinig groen. Dit wordt veroorzaakt door de aanwezigheid van parkeervakken en de verharde bedrijfserven. Naar het noorden toe neemt het groen toe in de vorm van restanten van bosbeplanting, met name vliegdennen.

Het zuidelijk deel van het centrum wordt gedomineerd door een formeel plantsoen met twee Amerikaanse eiken voor het voormalige gemeentehuis, als geheel ontworpen door architect Pothoven. Een voornaam grasvlak en het oorlogsmonument, omlijst door bomen, vormen het karakteristieke voorterrein van wat ooit het bestuurscentrum van het dorp was. Langs het oude lint

van de Kapelweg is een smalle grasstrook te vinden met laanbeplanting. Deze structuur wordt op enkele plekken onderbroken. Daar maakt de weg een stenige indruk.

Maarn: Omgeving Schoollaan

De oudste buurt in deze wijk wordt gevormd door Tuindorp Maarn, die in de jaren '20 is aangelegd voor spoorwegpersoneel. Door toepassing van een open en formeel beplantingsplan onderscheidt deze buurt zich van vele andere buurten in Maarn noord waar juist de informele bossfeer overheerst. De laanbomen en grasbermen in de straten vormen samen met lage hagen de overgang vormen naar de privétuinen. Voortuinen en openbaar groen vormen aldus één samenhangend beeld. Midden in de tuindorp ligt een park, voornamelijk bestaande uit een grasvlak met bomen: het Burgemeester Everwijn Langeplein.

Ook in de overige delen van deze wijk levert het openbare groen samen met het particuliere groen een belangrijke bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit. De lanen, zoals de Poortse Bos en de Ted Visserweg zijn vloeiend en gebogen aangelegd met brede grasbermen. Ook is sprake van zorgvuldig ingeplande en ontworpen plantsoenen en grasperken bij kruisingen en splitsingen van wegen. Dat alles maakt dat sprake is van een bijna parkachtige benadering van de verkavelingsstructuur en de groenaanleg. Kenmerkend voor de bermen in Maarn is voorts het ontbreken van voetpaden in de bermen en de laanbomen die niet in strakke rijen staan maar juist 'losjes' zijn geplaatst. Dit geeft een zeer karakteristiek, informeel beeld en draagt bij aan de bijna parkachtige sfeer.

Langs de Ted Visserweg liggen de Koeheuvels, een bosgebied met stuifzand. Hier zijn nog restanten van oude wegen te vinden. Ten oosten van de Koeheuvels ligt rondom de Boslaan een villabuurtje met informele bermen met restanten van de oorspronkelijke bosbeplanting. Dit geeft dit gebiedje een bosachtig karakter.

Maarn: Omgeving Tromplaan en Droststeeg

Deze wijk bestaat uit twee buurten. In het zuiden ligt de buurt rond de Tromplaan met voornamelijk vrijstaande bungalows en twee-onder-een-kapwoningen uit de jaren '50 en '60. Hoog opgaand groen en brede grasbermen in het straatprofiel en doorzichten over de ruime percelen geven deze buurt een typisch Maarns karakter. Het centrum De Twee Marken aan de Tromplaan ligt ingesloten tussen de woonstraten. De parkeerplaats bij dit centrum heeft het karakter van een bomenplein. In dit deel staan veel vliegdennen: oude relictten van het bos- en heidegebied dat hier vroeger lag. De algemene begraafplaats aan de Jacob van Wassenaerlaan, een gemeentelijk monument, wordt omsloten door bosstroken en heeft daardoor een besloten en intieme sfeer.

Aan de noordkant ligt een buurt uit de jaren '90, de Droststeeg. Het openbaar groen bestaat voornamelijk uit hagen rondom de parkeervakken en grasbermen. Bij de entree van dit buurtje staan vier grote metasequoia's die zeer beeldbepalend zijn. Getracht is hier, overeenkomstig de Maarnse karakteristiek, groene grasbermen langs de gebogen straten aan te leggen, maar de maatvoering is aan de kleine kant. In combinatie met de ondiepe voortuinen en de gesloten bebouwing maakt dat het beeld van deze buurt vrij 'stenig' is.

Maarn: De Driesprong

Ten zuiden van de Bakkersweg ligt een buurt die in de jaren '70 is aangelegd en daar ook de typerende opbouw aan ontleent; de buurt kent een orthogonale verkavelingsstructuur. De bebouwing bestaat voornamelijk uit rijtjeswoningen. Deze buurt ligt in de ontginning van de venen. Dat verklaart het natte karakter van de wijk en het feit dat hier juist geen bossfeer heerst.

Het groen is gekoppeld aan enkele hoofdaders in de buurt en begeleidt in smalle stroken de langzaam-verkeer-routes door de hele buurt. Zo is de hele buurt dooraderd met openbaar groen. Het opgaande groen bestaat vooral uit solitaire bomen in plantvakken of in voortuinen. Er liggen twee brede groene assen die elkaar kruisen: langs de Beeklaan en de Prinseheuvellaan. Langs de Beeklaan liggen grote waterpartijen, terwijl het groen aan de Prinseheuvellaan meer het karakter van een park heeft met bomen in gazons, heestergroepen, wandelpaden en speelvoorzieningen. Ook in de Buntlaan is het groen wat uitbundiger. Langs de oostzijde van de wijk ligt een sportcomplex dat aansluit op de lagere gronden van de vallei. Het is omgeven door beplantingssingels.

Maarn: Omgeving De Pol en Lindenlaan

De buurt rond De Pol is bijzonder groen te noemen als gevolg van de brede grasbermen met informeel geplante laanbomen. De woonpercelen zijn vaak ruim opgezet en de woningen vrij laag, waardoor het groen in de privétuinen en het zicht op verder achtergelegen bos of bosrestanten in de achtertuinen sterk bijdraagt aan het groene beeld. Aan De Pol ligt een belangrijk groenelement in de buurt.

In de omgeving van de Lindenlaan hebben veel straten ook de bekende groene Maarnse sfeer, hoewel de breedte van de bermen vaak net iets minder is en de bebouwing soms wat dichter. Lindenlaan en de Eikenlaan zijn juist met een rij groenvakken juist weer ruimer en groener van karakter. Er zijn veel bosrelicten in de wijk te vinden.

Aan de Buurtsteeg ligt een sportcomplex in een open ruimte in het bos.

Maarn: Omgeving Vossenlaan

Deze wijk aan de zuidzijde van het spoor en de A12 wordt aan de westzijde ontsloten door de Maarnse Grindweg. Deze heeft een weldadige groene uitstraling als resultaat van een brede berm met veel bomen en zijn ligging direct aan het bos. Op de achterterreinen van zowel de Amersfoortseweg als de Maarnse Grindweg is in de loop der tijd veel bedrijvigheid ontwikkeld. Het heeft het karakter van een klein bedrijventerrein gekregen, dat wordt omsloten door woningen en bos.

De groenbeleving nabij de Plattenberg komt voornamelijk tot stand door het groen langs de straten en op de hoeken met voornamelijk heesterbeplanting en gras. De noordzijde van de Kapelweg kent een weelderige aanplant in de hof-achtige gebieden die aansluiten op de achtertuinen van de rijtjeswoningen die hier in een u-vorm naar de weg zijn gekeerd.

5.6 Maarsbergen

Maarsbergen is een dorpskern, gelegen op een dekzandrug aan de noordzijde van de heuvelrug op de overgang naar de Gelderse Vallei. De feitelijke kern ligt volledig aan de noordzijde van de snelweg A12. Pas met de aanleg van de spoorlijn in 1844 kwam Maarsbergen tot ontwikkeling. Door het station en de bijkomende bedrijvigheid, ontstond een kern rond het kruispunt van de huidige Woudenbergseweg en Tuindorpsweg/Haarweg. Deze bestond onder andere uit de huidige kerk met pastorie, de Heeren Hendrikschool en de voormalige herberg, de Grote Bloemheuvel. Verdere uitbouw van de kern vond plaats tussen het station en de villa Anderstein (met boerderijcomplex). Hier verrees een aantal huizen, voor een deel langs de Maatwegh of Maatsteeg (de huidige Woudenbergseweg) en voor een deel aan de Van Beuningenlaan. De verdere uitbreiding van Maarsbergen kwam pas na de Tweede Wereldoorlog op gang. Meest recent zijn diverse nieuwbouwprojecten die in kleine clusters aan de zuidzijde van de Haarweg zijn ontwikkeld. Ook ligt er aan de oostzijde van het dorp een naar verhouding groot bedrijventerrein.

Maarsbergen: Tuindorpsweg

Het groen in het centrum wordt vooral bepaald door de restanten van monumentale wegbeplanting en door solitaire bomen op particuliere erven. Al met al is er een vrij stenig beeld. Alleen het terrein van de Grote Bloemheuvel is rijkelijk voorzien van grote bomen, hetgeen het groenbeeld sterk bepaalt.

Ten zuiden van het spoor ligt de Engweg, een klein, lintvormig woongebied uit het begin van de 20ste eeuw. Hier ligt een dubbele laan die van oorsprong onderdeel uitmaakt van het landgoed van kasteel Maarsbergen.

Maarsbergen: Van Beuningenlaan

Met de grasbermen met bomen, aangevuld door het groen in de tuinen, heeft de Van Beuningenlaan het karakter van een bosrijke villawijk. Aan de Stinus Blomlaan, een inbreiding uit de jaren '90, is dit anders: hier wordt het groenbeeld uitsluitend bepaald door het groen in de privétuinen.

Maarsbergen: Omgeving Haarweg

De Haarweg is met zware laanbeplanting en een grasberm van formaat een duidelijke structuurdrager. Aan de westzijde van het dorp is, ter hoogte van de oudere bebouwingsconcentratie, langs het spoor een zware beplantingssingel aangelegd.

Het groen in het gebiedje Achter de Kerk bestaat vooral uit privé groen van voor- en zijtuinen. In het gebied Kolklaan/Spoorlaan bestaat het groen enerzijds uit brede grasbermen met informeel geplaatste bomen en anderzijds bosstroken. De sfeer is hier even als in de Heygraefflaan bosachtig. Rondom de Proosdijlaan en Ridder Fulcolaan bestaat het openbare groen uit kleine stroken met lage struiken die de parkeervakken van de trottoirs scheiden.

Meer richting het spoor is een nieuw cluster woningen gebouwd: de Samuel de Marezhof. Het gebied wordt omringd door een ontsluitingsroute. Door deze opzet wordt getracht aan te sluiten bij de sfeer van de Van Beuningenlaan. Het gebied wordt doorsneden door de Heygraeff, een belangrijke ecologische zone die ook doorloopt onder de A12. Het centrum van het gebied bestaat uit een centrale parkruimte.

Aan de oostzijde van de wijk ligt een bedrijventerrein met een centrale laan en brede groene bermen. De bosachtige omranding van het terrein draagt bij aan een goede ruimtelijke inpassing van dit terrein in de omgeving.

Ten noorden van het spoor ligt een bosgebied met twee poelen die van zeer hoge ecologische waarde zijn vanwege de aanwezige flora en fauna.

5.7 Overberg

Overberg ligt als enige kern volledig in het vlakke veenlandschap van de Gelderse Vallei. De kern is ontstaan rondom Het Nieuwe Huis in De Haar, een veenontginning. Vanwege de grote afstanden naar het dorp Amerongen werden hier in 1874 een schooltje en hervormde kerk gebouwd aan de bestaande weg, de huidige Schoolweg. Het dorp ontwikkelde zich verder langs de Haarweg die werd aangelegd langs de spoorlijn Amersfoort-Kesteren uit 1885. Een echt centrum met winkelveorzieningen ontbreekt in Overberg.

Van recente datum is het planmatig gerealiseerde buurtje aan De Hucht met enkele vrijstaande woningen, twee onder een kappers en rijtjeswoningen in jaren dertig stijl die rondom een voormalig agrarisch erf zijn gegroepeerd.

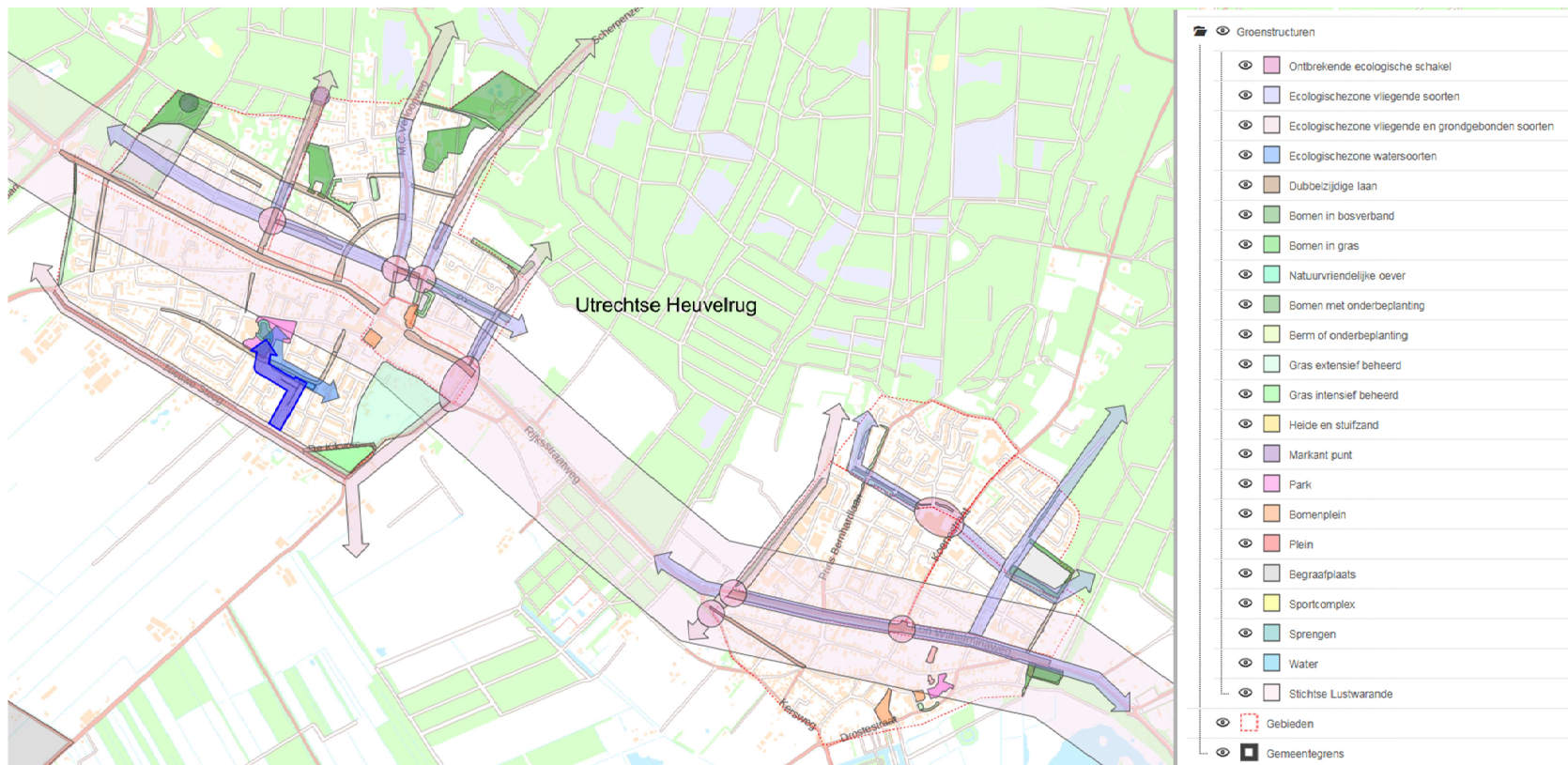
Overberg: Dorp

De enkele oudere bomen rondom de kerk, geven in combinatie met de half-verharding van het kerkplein, een typisch intieme, dorpse uitstraling aan dit deel van Overberg. Langs de Schoolstraat zelf is verder geen openbaar groen.

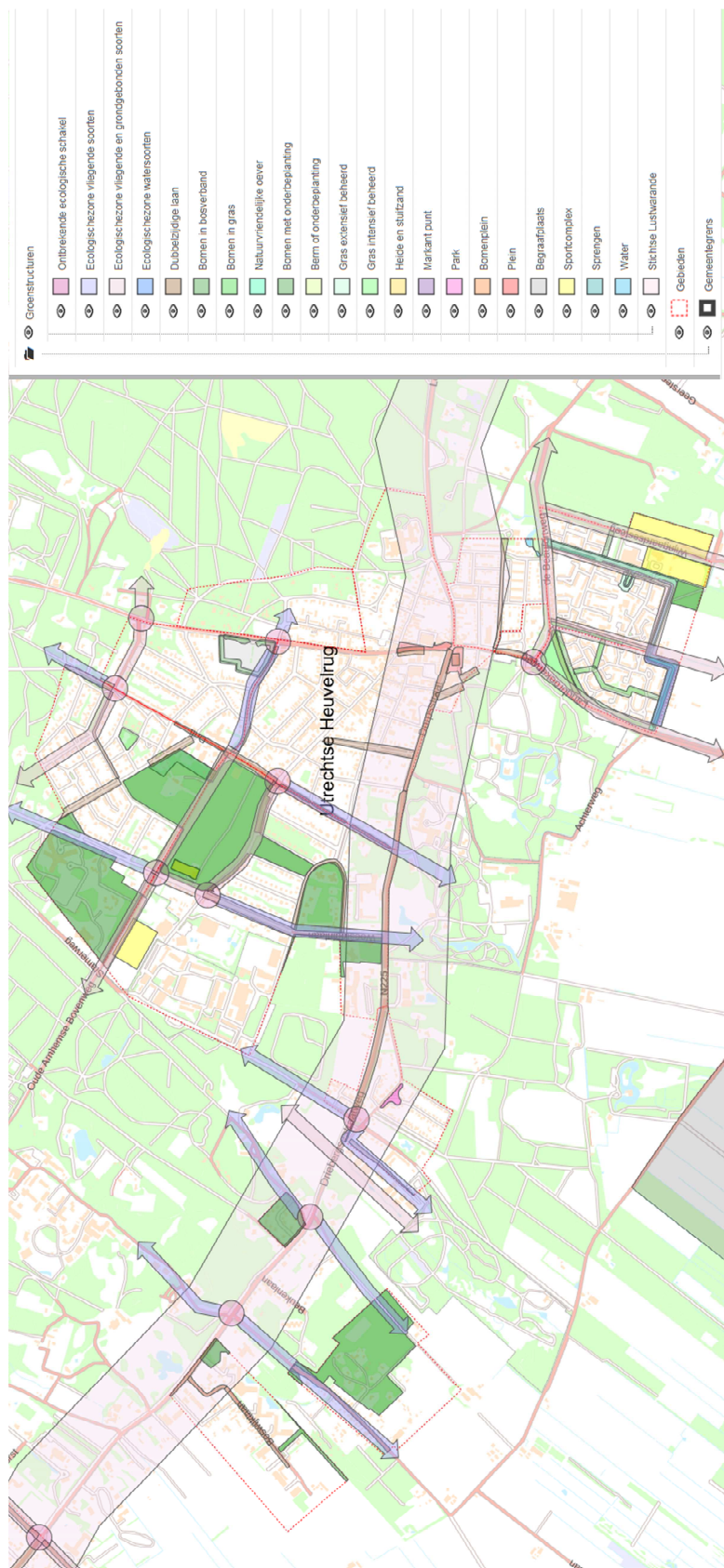
Het groenbeeld langs de Haarweg is opgebouwd door een bosstrook langs het spoor en wordt aangevuld met het groen op relatief diepe voortuinen en de zijerven van de woningen. De boombeplanting langs het spoor zorgt voor een beschutte, besloten sfeer. Langs de Eindseweg is het beeld informeler en opener van opzet door de aanwezigheid van de grote groene percelen, veel doorzichten en de aanwezigheid van bermgroen.

Bij de Hucht vormen de diepe voortuinen en grasbermen samen de overgang naar het groene middengebiet met daarin boerderij De Hucht. Hierdoor heeft het gebied het karakter van wonen aan een boerenerf, waarbij rondom zicht is op het buitengebied. Een aantal bomen is in het gebied gespaard gebleven. Met name de bomen in de oostwest lopende brede grasberm voor de vrijstaande woningen aan de zuidkant hebben een groot ruimtelijk effect.

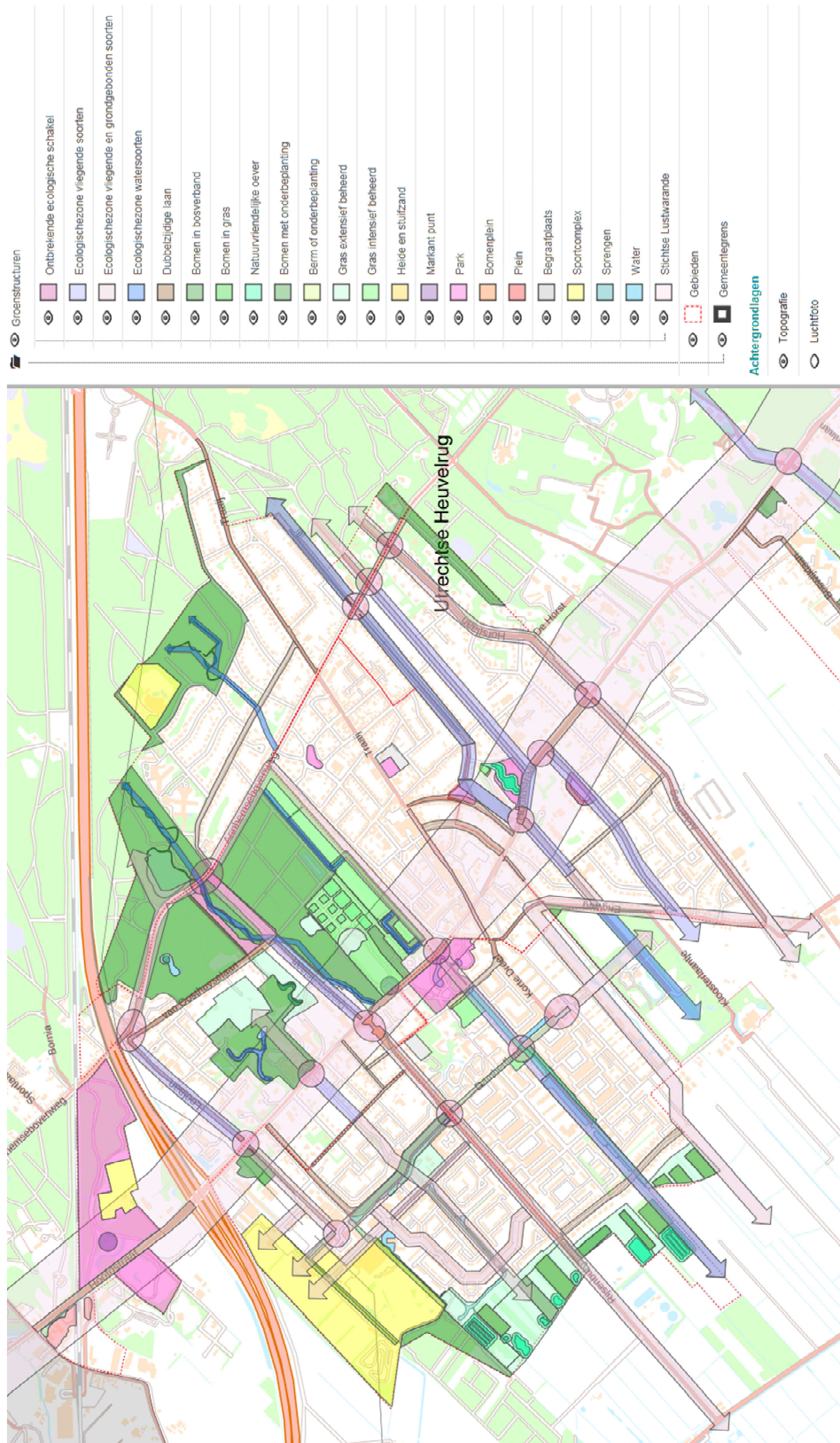
Bijlage: kaarten

Leersum en Amerongen

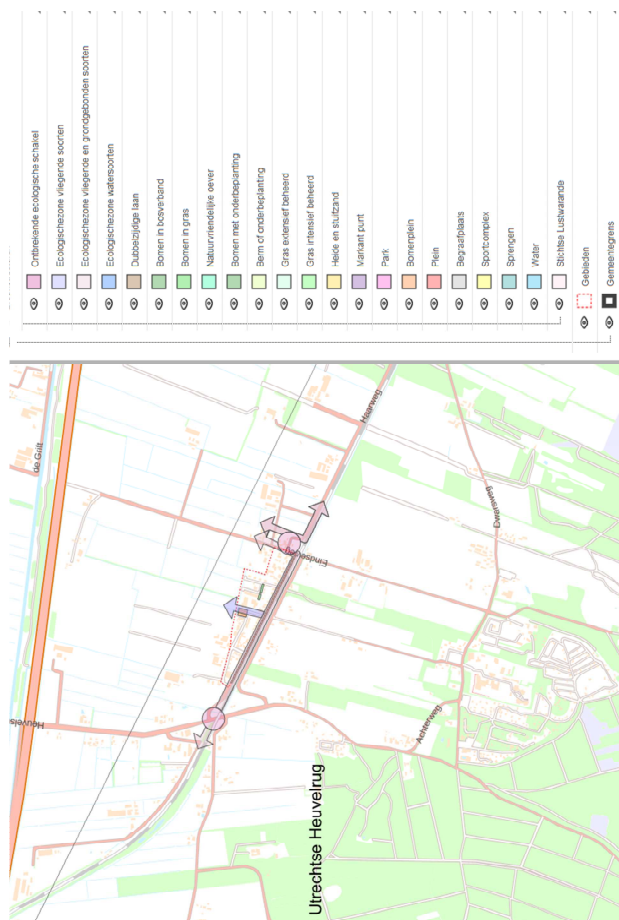
Doorn

Driebergen-Rijsenburg

Driebergen-Rijsenburg

Maarn en Maarsbergen

Colofon

Dit Groenstructuurplan is een product van de gemeente Utrechtse Heuvelrug. Het is op ... 2018 door de gemeenteraad vastgesteld.

Teksten: Paul Minken, Marjan Tijs, Eric Pol en Marijke van den Heuvel (alle gemeente Utrechtse Heuvelrug)

Redactie: Marijke van den Heuvel (gemeente Utrechtse Heuvelrug)

Met dank aan de leden van het Groenberaad.

